NOTULEN

VAN DE

DERDE VERGADERING

4

SYNODE

VAN DE

NEDERDUITSCH GEREFORMEERDE KERK

IN DEN

ORANJE VRIJSTAAT.

O. A. D. G.

GEDRUKT TE BLOEMFONTEIN DOOR THOMAS WHITE.

1869.

NED. GEREF. KERK VAN TVL.
KERKARGIEF
PRETORIA

NOTULEN

VAN DE

DERDE VERGADERING

DER

SYNODE

VAN DE

NEDERDUITSCH GEREFORMEERDE KERK

IN DEN

ORANJE VRIJSTAAT.

O. A. D. G.

GEDRUKT TE BLOEMFONTEIN DOOR THOMAS WHITE.

1869.

Geene Exemplaren worden voor echt erkend dan die geteekend zijn door den SCRIBA SYNODI,

DERDE VERGADERING
DER
H. EERW. SYNODE VAN DE NED. GEREF. KERK
IN DEN
Oranjevrijstaat,
WORDT GEHOUDEN IN DE KERK TE WINBURG,
OP WOENSDAG, DEN 14 APRIL, 1869, EN VOLGENDE DAGEN.

EERSTE ZITTING.

De afgevaardigden komen bijeen in de consistoriekamer der Ned. Geref. Kerk, ten 10 ure des morgens. Dan en daar doet de Voorzitter het gebed, eischt de geloofsbrieven op en leest die voor, overeenkomstig voorschrift der wet, art. 19. (a).

Uit dit laatste blijkt het dat ter vergadering verschenen zijn, van de Gemeenten:

Winburg: Ds. P. A. C. van Heijningen en de Br. Ouderling W. J. Pienaar.

Fauresmith: Niemand.

Smithfield: Ds. P. Roux, en de Br. Ouderling Henning Jacobus van Aswegen.

Bloemfontein: Ds. G. Van de Wall, en de Br. Ouderling Daniel Francois van Tonder.

Harrismith: Ds. D. MacMillan, en de Br. Ouderling J. Blignaut.

Boshof: Ds. H. W. Brandt, en de Br. Ouderling D. J. A. Craffort.

Daar het blijkt dat het overgelegd stuk slechts een copy conform is; en vervolgens de naam van slechts den Primarius, den Br. P. H. Henning, in een mede overgelegd exrtact uit de Notulen des Kerkeraads van Boshof wordt genoemd; zoo worden tegenwerpingen in deze gemaakt. Op verzekering evenwel van den WelEerw. Leeraar dier Gemeente, als Voorzitter des Kerkeraads voornoemd, dat alleen door nalatigheid van den Scriba des Kerkeraads, de naam van den secundus, den Br. Craffort, niet was opgeteekend, verkrijgt door eene meerderheid van stemmen deze broeder regt van zitting.

Jacobsdal: Van deze Gemeente verschijnt de Br. Ouderling Hendrik Petrus Van der Merwe, en berigt dat de Leeraar dier Gemeente, wegens ziekte ten zijnent, niet tegenwoordig zijn kon. Hij legt tevens over een brief, dd. Jacobsdal, 8 April, 1869, en get. door E. A. J. du Toit, V.D.M. Uit dezen brief blijkt dat Ds.

du Toit, hoe gaarne hij het ook deed, door " huiselijke omstandigheden " belet werd de vergadering bij te wonen. De Moderator betuigt namens de andere Broeders zijn leedwezen over de afwezigheid van den Broeder van Jacobsdal onder de bestaande omstandigheden.

Voorts zijn ter vergadering verschenen van de Gemeenten:

Kroonstad: De Brs. Ouderlingen Lourens Greijling en S. J. Cilliers.

Philippolis: Ds. C. Fraser, en de Br. Ouderling E. N. Grobbelaar.

Edenburg: Ds. Albs. P. Meiring, en de Br. Ouderling Robert Robinson; en eindelijk van de Gemeente

Heidelberg: Ds. J. H. Cloete, en de Br. Ouderling Johannes Lodewijkus Viljoen.

Dit afgedaan zijnde, treden de Broeders de kerk binnen en nemen zitting, naar den ouderdom der Gemeenten, die zij vertegenwoordigen, en wordt de vergadering voor wettig geconstitueerd verklaard.

Op verzoek van den Voorzitter treedt nu de Predikant van Winburg op en houdt, na het zingen van Gezang CLVI 1 tot 2 het lezen van een hoofdstuk uit het boek Jezaia en het gebed, de openingsrede, naar aanleiding van ps. 85 v. 10. Wijzende op den zegen, dien God belooft op den arbeid zijner dienaren, bepaalt zijn WelEerw. de aandacht achtereenvolgens bij, het *doel, waartoe;* de *gezindheid, waarmede;* en de *middelen, waardoor;* ook wij dien zegen erlangen mogen.

Het dankgebed en het zingen van Psalm CXXXV.: 1 en 12, eindigen, met den Apostolischen zegenwensch, deze plegtigheid.

De werkzaamheden eenen aanvang nemende, zoo worden, met *volstrekte* meerderheid van stemmen, achtereenvolgens gekozen: tot Moderator, de Predikant van Smithfield; en tot Assessor, de Pred. van Bloemfontein. *cf.* Art. 12. 10.

De nieuwgekozene Moderator neemt de Voorzitter-stoel in, betuigende dat hij zijn werk aanvaardt met het oog op Dien, die sterkte geeft.

Ten aanzien van den duur der zittingen, komen ter tafel:

1. Voorstel van den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Pred. van Heidelberg: " De Synode neme dagelijks zitting van 9 tot 1 uur, en van 3 tot 5 uur;" ten

2. Van den HoogEerw. Assessor, gesec. door den Pred. van Winburg: " Dat de vergadering zitting houde van 10 tot 1 uur, a.m., en van 3 tot 5 uur, p.m."

In omvraag gebragt, wordt het amendement door eene meerderheid van stemmen tot besluit.

De tijd verstreken zijnde, zoo wordt de vergadering verdaagd tot 3 uur straks.

Na de Pauze,

de afgevaardigden van de Gemeente Fauresmith hunne verschijning makende, zoo wordt hun geloofsbrief opgeëischt en gelezen. Ter vergadering zijn, krachtens dit stuk, verschenen, Ds. H. J. Luckhoff en de Br. Ouderling Daniel Van den Heever.

De WelEerw. Heeren Louw, van Murraysburg, Jooste, van Potchefstroom, en Radloff, aanwezig zijnde, rigt nu de Voorzitter tot deze Broeders het woord, verlangende te mogen weten, of iemand hunner ook als gedeputeerde naar deze zitting der Synode zij opgekomen.

Ds. Jooste, het woord verzoekende, berigt dat de algemeene kerkvergadering der Ned. Geref. Gemeenten in het Transvaalsche, gewenscht heeft eene Deputatie naar deze HoogEerw. vergadering te zenden, nogtans heeft zij het niet gedaan. Doch hij had een lastbrief van den Kerkeraad der Gemeenten Potchefstroom en Hartebeestfontein, zijn WEerw., met en benevens den Heer Albertus Petrus Louw Kotzee, afvaardigende met broedergroete en de hoop dat hun de vrijheid moge worden verleend, om de belangen hunner kerk ter dezer vergadering te bespreken. Dit stuk dagteekend, 4 April, 1869. Zie Bijl. B.

Naar aanleiding hiervan merkt de Predikant van Bloemfontein aan, dat het voorgelezen stuk geen eigentlijke credentiaal is en voorts, dat voor alsnog geene kerkelijke betrekking bestaat tusschen de Ned. Geref. Kerk hier te Lande, en de Gemeenten dier kerk in de Zuid-Afrikaansche Republiek. In deze opmerking schijnt de vergadering te berusten.

Ds. Louw was eveneens niet afgevaardigd, doch was naar deze HoogEerw. vergadering opgekomen uit liefde voor, en belangstelling in die kerk, waarin hij vele jaren had geärbeid.

Wordt vervolgens voorgesteld door den Pred. van Fauresmith, gesec. door den Pred. van Boshof: "De vergadering geve aan den WelEerw. Br. Louw, Leeraar van Murraysburg, als blijk van vreugde over zijne komst hierheen en van dankbaarheid voor zijne verdiensten jegens deze kerk, zitting met adviserende stem."

Een ander voorstel komt ter tafel, gedaan door den Scriba, gesecondeerd door den Assessor: "Deze vergadering heete die Broeders allen hartelijk welkom aan deze plaats en drukke de hoop uit, dat de tegenwoordigheid dier Broeders de banden der innigste gemeenschap tusschen onze kerk, en die waartoe zij behooren, sterken moge."

Onderscheidene leden voeren het woord vóór en tegen deze voorstellen, en wordt onder anderen gewezen op voorbeelden, als in de gevallen van Di. A. D. Luckhof (*cf.* Nott. p. 50 etc.—Gedr. Nott. bl. 24), en Charles Murray (*cf.* Nott. p 23 etc.—Gedr. Nott. bl. 4 etc.), ten bewijze tegen het 1ste. voorstel. En eindelijk worden de voor-

stellen in omvraag gebragt. Uit de stemming blijkt dat de groote meerderheid zich met het *tweede* voortstel vereenigt.

Komt nu ter tafel eene motie, behoorlijk gesecondeerd en naar de orde met acclamatie aangenomen, lezende: "Deze vergadering betuigt bij deze haren dank aan de afgetredene HoogEerw. Moderator en Assessor voor hunne dienst der kerke bewezen, en mede aan den WelEerw. van Heijningen voor zijn woord tot de vergadering, met zijne gehoudene rede; op welke werkzaamheden de vergadering den zegen des Heeren ootmoedig verwacht."

Tot de Brs. Di. Louw, Jooste en Radloff rigt nu de Voorzitter eene hartelijke toespraak, hun namens de vergadering het zoo even genomen besluit derzelve overbrengende.

En dit gedaan zijnde, leest de Voorzitter aan de vergadering voor, het Reglement van Orde, te vinden in de wet, onder Art. 12.

Tevens wordt door zijn HoogEerw. voorgelezen Art. 30, d., bl. 12, met de verandering tot dat Artikel aangebragt in 1867, zie origineele Acta, p. 80—en bepaalt dat de verantwoording daar voorschreven zal geschieden op morgen namiddag.

Nog weder leest de Voorzitter Art 20 der wet, en bepaalt, met het oog op de ingezondene stukken, dat ééne zelfde Commissie de verschillende werkzaamheden daar voorgehouden zal uitrigten. En worden door den Voorzitter tot leden dier Commissie benoemd de Predikanten van Winburg, Boshof en Fauresmith; en de ouderlingen van Jacobsdal, Bloemfontein en Edenburg.

De bij den Scriba ingekomene stukken worden den Pred. van Winburg ter hand gesteld.

Overeenkomstig voorschrift der wet, bij Art. 12, 34, benoemt de Voorzitter den Pred. van Philippolis tot Assistent Scriba.

Voorts benoemt de Voorzitter tot Rationarii, volgens art. 24, den Pred. van Heidelberg en den Br. Ouderling (Greijling) van Kroonstad. Over deze benoeming worden het een en ander te berde gebragt en, op voorstel des Assessors, gesc. onder voorbehoud, door den Quæstor Synodi, hecht de Vergadering hare goedkeuring aan deze benoeming.

Tot eene Commissie om te voldoen aan het voorschrift der wet, bij Art 30, d, bl. 12, worden door den Voorzitter voorgedragen: de Predikant van Winburg en de Ouderling van Philippolis, en door de Vergadering goedgekeurd.

De Voorzitter oordeelt dat nu aan de orde komt, het verslag van den Scriba Synodi, volgens art. 22, g. der Wet. Dit wordt voorgelezen en— nà een en ander woord daarover, voorgesteld door den Pred. van Bloemfontein, gesec. door den Pred. van Edenburg, besloten: "Dat het Rapport van den Scriba en Quæstor Synodi in handen gesteld worde van de commissie benoemd tot het nazien der ingekomen stukken."

De Beschrijvingspunten, voor deze vergadering te dienen, komen nu aan de orde. Gij vindt dezelve in "de Gereformeerde Kerkbode, in Zuid-Afrika," en daar nader in Deel XXI., No. 7, bl. 108 en vervolgens.*

Punten 1, 2 en 5, komen tegelijk in behandeling. De leden der Zendingcommissie geven achtereenvolgens te kennen dat—bij hetgeen door hen respectieflijk in de zaak is gedaan, en bij hetgeen welligt door hen had kunnen gedaan zijn—zij geene kans zagen om, onder bestaan hebbende omstandigheden, zoowel met het oog op den toestand dezes Lands, als op dien van het volk van Molappo, iets aan de zending bij dit volk te doen. Ook andere leden der vergadering voeren het woord. Doch daar de tijd reeds verstreken is, zoo wordt de discussie over het onderwerp voor het tegenwoordige gesloten.

De korte Notulen worden gelezen en het dankgebed gedaan, geleid door den Predikant van Philippolis.

Voorgelezen, goedgekeurd en vastgesteld op de tweede zitting der Synode van 1869, op Donderdag, den 15 April, 1869.

P. ROUX, *Præses.*
G. VAN DE WALL, *Assessor.*
P. A. C. VAN HEIJNINGEN.
W. J. PIENAAR.
H. J. VAN ASWEGEN.
D. F. VAN TONDER.
D. MACMILLAN.
J. N. BLIGNAUT.
H. W. BRANDT, *V.D.M.*
D. J. A. CRAFFORT.
H. P. VAN DER MERWE.
L. P. GREYLING.
S. J. CILLIERS.
E. N. GROBLAAR.
R. ROBINSON.
J. L. VILJOEN.
J. H. CLOETE, *V.D.M.*
D. G. VAN DEN HEEVER.
H. J. LUCKHOFF, *V.D.M.*
ALBs. P. MEIRING, *Scriba Synodi.*
C. FRASER, *Assist. Scriba.*

---

* Zie APPENDIX, aan de Notulen dezer Synode toegevoegd.

TWEEDE ZITTING

wordt gehouden ter plaatse als de vorige en wel ten 10 ure des morgens, op Donderdag den 15 April, 1869.

Al de leden zijn tegenwoordig. De Voorzitter opent de vergadering en verzoekt den Predikant van Edenburg het gebed te doen. Dit geschiedt.

Worden vervolgens gelezen, goedgekeurd en vastgesteld de Notulen der vorige zitting, en— overeenkomstig Art. 12, 24 der Wet— onderteekend.

De Ouderling van Kroonstad, de Br. Greijling, verzoekt het woord, en draagt als bezwaar, om als Rationarius te ageren, voor, de zwakheid van zijn gezigt, vooral des avonds. De Voorzitter neemt hierin genoegen en benoemt, in de plaats van dezen Afgevaardigde, den Pred. van Harrismith.

Aan de orde is de discussie over Beschrijvingspp. 1, 2 en 5. Deze wordt hervat door den HoogEerw. Assessor, die daartoe het woord erlangde. De spreker toont aan, op grond "der rijpe ervaring" van een' broeder met wien hij eenigen tijd geleden in correspondentie is geweest, dat de bezwaren door de Zendingcommissie op gisteren geöpperd, gegrond waren. De Basuto natie overigens was de eigendommelijke werkkring van de Fransche Broeders. Met dit een en ander leidt Zijn HoogEerw. het volgend voorstel ter vergadering in, overeenkomstig waarmede tegelijk in behandeling komen, Beschrijvingspp. 3, 4 en 8 (b). Het luidt:

"De Synode de verklaring der Zendingcommissie gehoord hebbende, drukt haar leedwezen uit, dat de onrustige toestand der Basutos de onderneming eener zending onder den stam van Molappo verhinderde. Zij herhaalt bij deze, dat zij het zich tot roeping stelt, de boodschap des vredes in Christus bloed onder de heidenen te brengen.

"Daar het voor alsnog onzeker blijft of de opgemelde stam daartoe de gelegenheid zal aanbieden, zoo gelast zij de thans bestaande Commissie den loop der zaken, onder het Godsbestuur, in het veroverd Grondgebied, in den Oranje Vrijstaat en elders na te gaan; en daar waar de Heer openingen tot het werk der Evangelieprediking aanbiedt, de noodige stappen daartoe te nemen.

"En daar God vrede geeft op onze grenzen, zoodat wij mogen hopen zijne wenken spoedig te vernemen, zoo verbindt de Ned, Geref. Kerk van den Oranje Vrijstaat zich op nieuw de bijdragen. waartoe zij, tijdens de Synodale Vergadering van 1867, te Fauresmith, zich verpligtte, en die door de gedwongen werkeloosheid der Zendingcommissie achterbleven, van 1 Januarij, 1869 af aan, in de zending kas te storten.

"Eindelijk beveelt de Synode den Leeraren en Kerkeraden ernstig

aan, de Gemeenten gedurig te wijzen op haar voorregt en haren pligt om mede arbeiders van Christus te zijn, ter uitbreiding van zijn heerlijk koningrijk onder de heidenen, die zich in ons midden, zoowel als op onze grenzen bevinden."

Dit voorstel wordt gesecondeerd door den Pred. van Philippolis.

De Predikant van Winburg brengt in het midden dat armere Gemeenten voldaan hadden aan het Besluit van 1867, betreffende de £25, 's jaars, de rijkere niet, en stelt voor: "Omtrent het voorstel, om de zending bijdragen te laten aanvangen van 1 Januarij, 1869, worde besloten, dat aan het besluit der Synode van 1867 daaromtrent door de respectieve kerkeraden worde voldaan."

De Predikant van Boshof spreekt in denzelfden geest, doch kan niet stemmen vóór eene voortdurende opbrengst van de £25 's jaars, op grond daarvan dat hij gehoord had, dat de meeste Gemeenten dit geld uit de kerkekas zouden hebben genomen, en de Gemeente van Boshof daartoe niet in staat was.

De Predikant van Edenburg legt een ander voorstel ter tafel, luidende: "De Synode neme eerst in overweging Beschrijvingspunt 8 en onderzoeke, om welke redenen niet voldaan werd aan het besluit der Synode van 1867, betreffende de heffing der £25 's jaars, en besluite naar bevind van zaken, ook met het oog op de toekomst."

Dit wordt gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg.

De voorsteller brengt voor de aandacht der vergadering den oorsprong van het meergemeld besluit, zijne bekrachtiging en werking. Hij beweert deswege dat het eerste voorstel eene wijze van heffing voorschreef, die tot dwang leiden moet, en derhalve, het regte beginsel tot de bijdragen missende, niet vrijmoediglijk op een zegen van den Heer der Zending wachten kan, en dringt, om deze en meer andere redenen, ten sterkste aan op de aanname van het voorstel door hem gedaan.

Nog andere leden hebben het woord en eindelijk de eerste voorsteller tot repliek, waarmede—overeenkomstig het oordeel des Voorzitters—de vergadering de discussie voor gesloten acht.

In omvraag gebragt, wordt het derde voorstel verworpen en vervolgens dat van den Predikant van Bloemfontein met eene meerderheid van stemmen aangenomen.

Beschrijvingspunt 6 is aan de orde. De Commissie doet verslag per monde van den Predikant van Bloemfontein, zeggende, dat de vereischte papieren van den Heer Hofstede niet in orde waren en dat daarom het examen niet plaats had. "Het eene stuk bij name was niet in orde en het andere twijfelachtig; welke twijfel echter later opgeheven is." De vergadering berust hierin.

Vervolgens komt ter sprake het 7 Beschrijvingspunt, waaromtrent de Predikant van Philippolis voorstelt: "De Synode beschouwt

dat het synodaal besluit van 12 Mei, 1865, heeft opgehouden van kracht te zijn, van den datum af, der Predikanten Conferentie te Bloemfontein, 19 Junij, 1866."

Dit wordt gesecondeerd door den Predikant van Bloemfontein en aangenomen.

Beschrijvingspunt 8 (a) wordt besproken, en vervolgens besloten —op voorstel van den Predikant van Boshof, gesecondeerd door dien van Harrismith: "Het Synodaal besluit (p. 61), betreffende het doen vervaardigd worden van een blanco vorm, enz., worde door deze vergadering in revisie genomen, en eene commissie aangesteld ter vervaardiging van zoodanige vorm, om die, na de goedkeuring der Synode te doen drukken." Hiertoe wordt benoemd de Predikant van Bloemfontein.

De Predikant van Winburg voert vervolgens het woord, ter inleiding van Beschrijvingspunt 9, en stelt voor, met oog op punten 9 tot en met 13: "De Synode benoeme eene commissie uit haar midden, om, staande de vergadering, een plan tot verbetering van het Onderwijs te beramen, en dat der vergadering voor te leggen; opdat het van wege de Synode den HoogEd. Volksraad worde aangeboden."

Dit wordt gesecondeerd door den Predikant van Boshof.

Een ander voorstel komt ter tafel van den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door den Ouderling van Philippolis: "Beschrijvingspunt 13 worde eerst en afzonderlijk behandeld."

Op het tweede voorstel emendeert de Predikant van Winburg, voorstellende als volgt: "Naardien de zaak van het Onderwijs bij den HoogEd. Volksraad aanhangig was, heeft de Commissie belast met de beraadslaging over de verbetering van het Onderwijs, hare taak niet aanvaard."

Dit wordt gesecondeerd door den Predikant van Bloemfontein.

Deze twee laatste voorstellen worden in omvraag gebragt, geschiedende de stemming, op verzoek van den Pred. van Edenburg, overeenkomstig Art. 12, 19, met dien uitslag dat dit van den Pred. van Winburg wordt aangenomen, door de stemmen van al de leden; met uitzondering van de Predikanten van Heidelberg en Edenburg, en den Ouderling van Jacobsdal.

Nu komt op nieuw ter sprake het *eerste* voorstel, als boven. Dit wordt in omvraag gebragt en met algemeene stemmen aangenomen.

De benoeming der Commissie, krachtens dit besluit, geschiedt door den Voorzitter. Zij zal bestaan uit de Predikanten van Bloemfontein, Winburg, Boshof en Philippolis; en de Ouderlingen van Fauresmith, Harrismith, Cilliers van Kroonstad en Edenburg.

Beschrijvings-pt. 14 komt nu in behandeling. De Predikant van Winburg licht het toe. Andere leden voeren ook het woord. En wordt voorgest. door den Pred. van Philippolis, gesec. door den

Ouderling van Edenburg: "Het beschrijvingspunt, No. 14, worde aangenomen en eene Commissie benoemd om een brief daarover tot den HoogEd. Volksraad te rigten." Dit wordt besloten. De Commissie daar genoemd, zal vertegenwoordigd zijn in den persoon van den Predikant van Winburg.

Het woord hem vergund zijnde, stelt de Pred. van Philippolis voor: "De kladnotulen worden, zoowel na de voor- als namiddag zitting gelezen, opdat zooveel mogelijk het werk des Scriba's verdeeld worde." Dit wordt gesec. door den Pred. van Heidelberg en aangenomen.

De vergadering wordt verdaagd tot 3 uur toe.

Na de Pauze,

komt ter sprake beschrijvingspunt 15. De voorsteller wilde slechts op nieuw de zaak voor de aandacht brengen.

De Predikant van Winburg verzoekt en de Voorzitter oordeelt dat ook Punt 16 met het voorgaande te gelijk in aanmerking kome.

De Predikant van Edenburg zegt een kort woord over dit laatste, verwijzende naar de Notulen op p. 77 (Gedr. Nott bl. 42).

Door den Predikant van Winburg was het veroverd grondgebied bezocht. Hij had daar gepredikt en gedoopt en aldaar eenige leges geheven.

Nog andere leden voeren het woord. En wordt voorgesteld door den Predikant van Boshof, gesec. door den Ouderling van daar: "Er worde een Fonds daargesteld, waaruit de onkosten tot de evangelisatie in het veroverd grondgebied worde bestreden"—en

door den Pred. van Winburg, gesec. door den Pred. van Harrismith: "Aan den HoogEd. Volksraad worde gevraagd eene jaarlijksche som van £275, ten behoeve der openbare eeredienst in het veroverd grondgebied, tot dat er een of meer vaste Predikanten worden aangesteld op de te stichten dorpen."

Een *derde* voorstel komt ter tafel van den Pred. van Fauresmith, gesec. door den Ouderling van Edenburg: "De Synode neme in revisie het besluit, op bl. 42 (Gedr. Nott.), met betrekking tot het bezoeken der te vestigen inwoners in het veroverd grondgebied, en vrage aan den WelEerw. Heer Radloff—hier tegenwoordig—of hij bereid is, om op het veroverd grondgebied te gaan arbeiden; en zoo ja, dat dan de Synode zijn WelEerw. voor dit werk ordene."

De sprekers drukken vooral op het raadzame dan niet, dat de *Synode* iemand tot de Evangelie-bediening ordene, volgens het laatste voorstel.

De voorstellen evenwel worden ter stemming gebragt. Het 3 de. verworpen zijnde, wordt het *tweede* in omvraag gebragt en aangenomen.

De vraag wordt geöpperd, hoe dikmaals de meergenoemde

herderlijke bezoeken behooren herhaald te worden. Daaromtrent besluit de vergadering, op voorstel van den Ouderling van Edenburg, gesec. door dien van Smithfield: "Dat de bezoeken an de *drie* maanden herhaald worden; terwijl de Synode den respectieve kerkeraden bij deze aanbeveelt, om hunne Predikanten voor de reis behulpzaam te zijn."

Beschrijvingspunt 17 komt nu in behandeling. De Pred. van Edenburg wil bekennen dat de zaak voor de vergadering niet alleen vreemdsoortig is, maar ook uiterst belangrijk voor deze vergadering. Hij meent dat de voorstellers welligt meerdere vrijmoedigheid zullen hebben om in de behandeling der zaak te treden, als eerst door het oordeel van andere leden, het gevoelen dezer vergadering zal kenbaar geworden zijn—of mogelijk dit voorstel niet den schijn verraadt van bemoeizucht, en of mogelijk de zaak niet liefst in eene broederlijke conferentie der leden dient besproken te worden.

De Predikant van Philippolis spreekt ook in denzelfden geest, terwijl de Predikant van Bloemfontein, met verlof der vergadering, deze gelegenheid te baat neemt, om naar aanleiding van Beschrijspt. 105, verslag te doen van zijne bevinding als gedeputeerde naar de HoogEerw. Synode der Ned. Ger. Kerk in de Kaapkolonie. Hij was er. De vergadering aldaar was slechts van korten duur. Hij mogt echter eene broederlijke conferentie van Afgevaardigden aldaar bijwonen. Doch gelijk de Synode geen einde heeft genomen, zoo ook heeft het werk van de Deputatie geen einde genomen.

Andere Broeders hebben nog het woord. En de Predikant van Edenburg stelt voor: "De Synode, gevoelende dat zij niet officiëel in de zaak voornoemd treden kan, om den schijn niet aan te nemen van haar eigendunkelijk met anderer zaken te bemoeijen, besluit om het Punt hier niet officiëel te bespreken; doch beveelt zij den Broeders Predikanten en Ouderlingen van hare leden, die zich daartoe opgewekt mogen gevoelen, aan om de zaak daar vermeld in overweging te nemen." Dit wordt gesec. door den Ouderling van Philippolis.

Een 2de. Voorstel wordt ter tafel gelegd door den Predikant van Philippolis, gesec. door den Pred. van Bloemfontein: "Beschrijvingspunt, No. 17, worde verwezen naar eene conferentie der Broeders Leeraren, leden dezer vergadering, waartoe de Broeders, Di. Louw, Jooste en Radloff zullen worden uitgenoodigd; en het oordeel dier vergadering worde—indien wenschelijk geacht—aan de Broeders van de kerk in de Kaapkolonie medegedeeld."

Ter stemming gebragt, wordt het *tweede* der evengenoemde voorstellen aangenomen.

Beschrijvingspunt 18 komt in behandeling. Dit wordt der vergadering toegelicht door den Predikant van Philippolis. Vervolgens hebben de Predikanten van Boshof en Bloemfontein en andere leden

het woord. En wordt voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door den Predikant van Boshof: "De Synode heeft dusver geene betrekking tot de bedoelde kerkelijke ligchamen, maar begeert tegenover al deze genootschappen de Christelijke liefde te betrachten." Nog *drie* andere voorstellen komen in deze ter tafel, de 2de en 3de waarvan door de voorstellers, met verlof der vergadering, zijn teruggetrokken; en de 4de, van den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door den Ouderling van Philippolis, en lezende: "De Synode beschouwe Punt 18 afzonderlijk, en antwoorde daarop: 'Daar bestaat voor alsnog geene betrekking tusschen die kerken en de onze'"—verworpen werd. Hierna wordt het eerste voorstel tot besluit gemaakt, en oordeelt de voorzitter dat daardoor ook Punt 19 voor afgehandeld moet worden beschouwd.

Wordt vervolgens voorgesteld door den Predikant van Heidelburg, gesecondeerd door dien van Boshof: "Aan Ds. Jooste worde de gelegenheid verleend om deze vergadering toe te spreken en zijne bevinding in het Transvaalsche haar mede te deelen." Dit wordt met unanieme stemmen besloten en Ds. Jooste wordt door den Voorzitter uitgenoodigd een woord tot de vergadering te rigten. Daaraan voldoet deze broeder.

De korte Notulen worden gelezen en de vergadering gesloten, terwijl de Ouderling van Philippolis in het dankgebed voorgaat.

Voorgelezen, vastgesteld en onderteekend op de derde zitting der HoogEerw. Synode van 1869, op Vrijdag den 16 April, 1869.

P. ROUX, *Præses.*
G. VAN DE WALL, *Assessor.*
P. A. C. VAN HEIJNINGEN.
W. J. PIENAAR.
H. J. VAN ASWEGEN.
D. F. VAN TONDER.
D. MACMILLAN.
J. N. BLIGNAUT.
H. W. BRANDT, *V.D.M.*
D. J. A. CRAFFORT.
H. P. VAN DER MERWE.
L. P. GREYLING.
S. J. CILLIERS.
E. N. GROBLAAR.
R. ROBINSON.
J. L. VILJOEN.
J. H. CLOETE, *V.D.M.*
D. G. VAN DEN HEEVER.
H. J. LUCKHOFF, *V.D.M.*
ALBs. P. MEIRING, *Scriba Synodi.*
C. FRASER, *Assist. Scriba.*

Eenige leden voeren het woord vóór en tegen het wenschelijke om nu, na de Deputatie onlangs derwaarts gezonden, en terwijl de Synode nu *sine die* verdaagd staat, thans weder eene deputatie derwaarts te zenden.

Wordt weder voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Predikant van Boshof: "Er worde naar de eerstvolgende Synodale vergadering van de Kaapsche Kerk geene Deputatie van deze kerk gezonden."

Een ander voorstel wordt ter tafel gelegd door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door dien van Edenburg: "Er worde van wege deze vergadering een brief van belangstelling naar de Synode van de Kaapkolonie gerigt."

In omvraag gebragt, wornt het *derde* voorstel aangenomen.

Wordt vervolgens voorgesteld door den Predikant van Heidelberg, gesecondeerd door den Ouderling van daar: "De Synode zende eene Deputatie naar de HoogEerw. Synode of algemeene Kerkvergadering van Natal."

Een ander voorstel komt ter tafel, van den Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg: "Er worde een belangstellend schrijven aan de Synode in Natal, van wege deze vergadering gerigt."

In omvraag gebragt, wordt dit laatste verworpen en het eerste voorstel aangenomen.

Tot afgevaardigden worden benoemd:

Primarii, de Predikant en één Kerkeraadslid van Winburg;

Secundi, de Predikant en één Kerkeraadslid van Harrismith.

Beschrijvingspunt 21 komt in behandeling, en de Predikant van Edenburg geeft als reden op voor het stellen van dit Punt, om te weten te komen, 1. of het tegenwoordig Kerkgebouw te Edenburg, wel dan niet in der tijd, door het Dorps Comitè aan de Gemeente van Edenburg is gegeven en wel ten eigendom; ten 2 of, en in hoeverre de besluiten eener speciale Ringscommissie, die zitting hield te Edenburg op 15 Julij, 1863, door den Transgariepschen Ring van dien tijd, of door den Ring van Fauresmith, van latere dagteekening zijn bevestigd geworden. Hij leest de Notulen dier speciale Commissie, te vinden in het Notulen Boek van den Kerkeraad van Edenburg.

De scriba des Rings van Fauresmith produceert eene Copy Conform van evengemelde Notulen in het Notulen Boek van den Ring van Fauresmith. En het blijkt, dat de besluiten der Speciale Commissie, voornoemd met eenige wijzigingen—betreffende de grenslijnen—zijn bekrachtigd op 18 September, 1863.

De Predikant van Bloemfontein vraagt, of niet, voor dat de commissie voornoemd er geweest is, eene andere Commissie bestaan heeft, om de oprigting van het Dorp goed te keuren. En of het

DERDE ZITTING

der Synode van 1869, wordt gehouden ter plaatse als de vorige, op Vrijdag, den 16 April, 1869.

Al de leden zijn tegenwoordig. De vergadering geopend zijnde, leidt de Predikant van Heidelberg het gebed.

Vervolgens worden gelezen, goedgekeurd en vastgesteld de Notulen der vorige bijëenkomst, nadat een bijvoegsel, op verzoek van de Predikanten van Winburg en Bloemfontein, betreffende het verslag der Commissie in zake den Heer Hofstede—daarbij was aangebragt.

Beschijvingspunt 20 wordt toegelicht door den voorsteller, den Predikant van Heidelberg. Ook andere leden voeren het woord. En wordt voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling (Cilliers) van Kroonstad: "De Synode geve hare blijdschap te kennen, de toenadering te zien van de Ned. Geref. Kerk in de Transvaalsche Republiek, tot onze kerk, door de tegenwoordigheid onder ons van den WelEerw. heer Jooste, en den Diaken, den heer Kotzee, en deputere naar de eerstvolgende algemeene Kerkvergadering dier kerk, één Predikant en een ander Kerkeraadslid uit dezelfde Gemeente, om die bij te wonen."

Of de vraag of de kerk hier, niet afwachten moest eene kerkelijke afvaardiging van de kerk in de Zuid Afrikaansche Republiek, tracht de HoogEerw. Assessor aan te toonen, dat zulks op meer dan eene wijze reeds door de Broeders daar, is geschied. Hij had eenige stukken daartoe strekkende ontvangen na het opbreken der Synode van 1867, die hij zoude voorleggen, waren zij bij de archieven. Evenwel leest zijn HEerw. uit de "Handelingen der algemeene Kerkvergadering" aldaar, dd. 7 October, 1867, gehouden te Nazareth, voor, wat in deze kracht van bewijs heeft.

Andere leden voeren het woord, waarna de stemming geschiedt en vóór het voorstel beslist.

De Br. Jooste geeft te kennen, dat de eerstvolgende algemeene Kerkvergadering zal gehouden worden, D.V. in September, 1869, en ter plaatse nader te bepalen.

Tot Deputatie worden benoemd: Primarii, de Predikant en één Kerkeraadslid van Edenburg;

Secundi: de Predikant en één Kerkeraadslid van Philippolis.

De Predikant van Edenburg geeft met allen eerbied te kennen, dat hij de vrijmoedigheid niet heeft, om aan de benoeming gevolg te verleenen.

Wordt vervolgens voorgesteld door den Predikant van Heidelberg, gesecondeerd door den Ouderling van Smithfield: "De Synode zende eene Deputatie naar de eerstvolgende HEerw. Synode van de Kaapkolonie."

Eenige leden voeren het woord vóór en tegen het wenschelijke om nu, na de Deputatie onlangs derwaarts gezonden, en terwijl de Synode nu *sine die* verdaagd staat, thans weder eene deputatie derwaarts te zenden.

Wordt weder voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Predikant van Boshof: "Er worde naar de eerstvolgende Synodale vergadering van de Kaapsche Kerk geene Deputatie van deze kerk gezonden."

Een ander voorstel wordt ter tafel gelegd door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door dien van Edenburg: "Er worde van wege deze vergadering een brief van belangstelling naar de Synode van de Kaapkolonie gerigt."

In omvraag gebragt, wornt het *derde* voorstel aangenomen.

Wordt vervolgens voorgesteld door den Predikant van Heidelberg, gesecondeerd door den Ouderling van daar: "De Synode zende eene Deputatie naar de HoogEerw. Synode of algemeene Kerkvergadering van Natal."

Een ander voorstel komt ter tafel, van den Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg: "Er worde een belangstellend schrijven aan de Synode in Natal, van wege deze vergadering gerigt."

In omvraag gebragt, wordt dit laatste verworpen en het eerste voorstel aangenomen.

Tot afgevaardigden worden benoemd:

Primarii, de Predikant en één Kerkeraadslid van Winburg;

Secundi, de Predikant en één Kerkeraadslid van Harrismith.

Beschrijvingspunt 21 komt in behandeling, en de Predikant van Edenburg geeft als reden op voor het stellen van dit Punt, om te weten te komen, 1. of het tegenwoordig Kerkgebouw te Edenburg, wel dan niet in der tijd, door het Dorps Comitè aan de Gemeente van Edenburg is gegeven en wel ten eigendom; ten 2 of, en in hoeverre de besluiten eener speciale Ringscommissie, die zitting hield te Edenburg op 15 Julij, 1863, door den Transgariepschen Ring van dien tijd, of door den Ring van Fauresmith, van latere dagteekening zijn bevestigd geworden. Hij leest de Notulen dier speciale Commissie, te vinden in het Notulen Boek van den Kerkeraad van Edenburg.

De scriba des Rings van Fauresmith produceert eene Copy Conform van evengemelde Notulen in het Notulen Boek van den Ring van Fauresmith. En het blijkt, dat de besluiten der Speciale Commissie, voornoemd met eenige wijzigingen—betreffende de grenslijnen—zijn bekrachtigd op 18 September, 1863.

De Predikant van Bloemfontein vraagt, of niet, voor dat de commissie voornoemd er geweest is, eene andere Commissie bestaan heeft, om de oprigting van het Dorp goed te keuren. En of het

over dit Punt werd gelezen door den Predikant van Fauresmith, en ter tafel gelegd eene Memorie van 89, "leden der Ned. Geref. Kerk te Fauresmith." Bijl. F.

De Predikant van Bloemfontein verzoekt revisie van het pas genomen besluit, met betrekking tot Beschrijvingspunt 23. En de Predikant van Edenburg, revisie van het Ringsbesluit, betreffende de speciale Ringscommissie van 15 Julij, 1863. (Zie boven pp. 108—109. Gedr. Notulen p.)

Eene pauze wordt verleend tot 3 uur toe.

Na de Pauze,

terwijl de vergadering op nieuw gezeten was, stelt de Predikant van Bloemfontein voor: "Het besluit der Synode, aangaande Beschrijvpt. No. 24, heden morgen genomen, worde vernietigt." Dit wordt gesecondeerd door den Predikant van Edenburg.

De voorsteller beweert, dat het genomen besluit, zoowel onuitvoerbaar en rustverstoorend was, als vernietigend voor sommige gemeenten, bijv. voor die van Edenburg.

De Predikant van Philippolis beweert dat de even aangevoerde redenen niet zouden wegen, dan op grond van door hem ingewonnen informatie, dat naml. het Gouvernement eene verandering van Districtslijnen beöogt. Daarom ook ondersteunde hij het voorstel. Nog een en ander lid voert het woord.

In omvraag gebragt, wordt tot de verlangde revisie besloten.

Wordt nu voorgesteld door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door den Ouderling van Bloemfontein: "Het Beschrijvingspunt worde van de hand gewezen."

Een ander voorstel, van den Ouderling van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling van Kroonstad, luidt: "De Synode benoeme eene speciale Commissie ter herziening van de grensscheiding tusschen Philippolis en Fauresmith."

De laatste voorsteller, daartoe uitgelokt, beweert dat ten tijde van de grensbepaling voor de Gemeente Philippolis er zeer veel ontevredenheid heerschtte.

Deze twee voorstellen worden in omvraag gebragt, en het eerste aangenomen, nadat het tweede was afgestemd.

De Predikant van Edenburg stelt nu voor: "Revisie van de bekrachtiging door den Transgariepschen Ring, van 16 September, 1863, van het Besluit der Speciale Commissie in der tijd benoemd, om de grensscheiding van de Gemeente Edenburg te bepalen." Dit wordt gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg.

De HoogEerw. Assessor objecteert hiertegen, als zijnde buiten de orde. Eveneens oordeelt de HoogEerw. Moderator dat dit voorstel buiten de orde is en—de voorsteller berust hierbij.

bekend is, hetzij uit het geheugen, hetzij krachtens voorhanden stukken, of wel dan niet, het Kerkgebouw in dien tijd aan de Gemeente gegeven is.

De vroegere Predikant van Fauresmith, Ds. Louw, zegt van ja; En de Ouderling van Edenburg, noemt als leden dier Commissie: Ds. Louw, en de Br. Ouderling Christiaan van den Heever, en Ds. Roux, en de Br. Ouderling Henning J. van Aswegen.

De Predikant van Fauresmith stelt voor en de Predikant van Philippolis secondeert: "Dit beschrijvingspunt sta over tot heden namiddag." Dit wordt met algemeene stemmen aangenomen; terwijl de Broeders bekend met de zaken over het Punt zullen nadenken.

Beschrijvingspunt 22 wordt in behandeling genomen. De Predikant van Edenburg geeft de redenen te kennen, waarom de Kerkeraad dier Gemeente het Punt aan de vergadering opzond, en spreekt overigens ter verduidelijking van het Voorstel zelf.

De Predikant van Bloemfontein stelt voor: "De Synode besluit dat de wet te dien opzigte in het algemeen voldoende voorziening maakt." Dit wordt gesecondeerd door den Predikant van Boshof. De voorsteller treedt in eene beschouwing van de omstandigheden, waaronder het Dorp Edenburg was ontstaan. Deze waren ongewoon. En daarom ook waren buitengewone maatregelen noodig genomen te worden door de speciale Commissie, voornoemd (van 15 Julij, 1863). En daarom zal ook de Gemeente Edenburg eene uitzondering moeten maken op den gewonen regel. De voorsteller bekrachtigt zijne beschouwing door eene Memorie, gelezen en ter tafel gelegd, van 23 "inwoners van de wijk Kafferrivier." Bijl. D.

De Predikant van Edenburg beweert dat de Gemeente Edenburg nu eenmaal is erkend, zoowel door de kerk, als door de Hooge Regering des lands, en dat overigens het beschrijvingspunt bedoeld is voor alle Gemeenten eveneens voorziening te maken. En hij stelt voor, gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg: "Beschrijvingspunt 22 worde aangenomen." Hij legt over Memorie, volgens Beschrijvingspunt 25. (Bijl. E).

Andere leden voeren het woord, en, ter stemming gebragt, wordt het *tweede* voorstel verworpen en daarna het eerste aangenomen.

Beschrijvingspunt 23 is aan de orde. Twee voorstellen komen ter tafel, pleitende aan den eenen kant voor de aanname (de Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van daar); en aan den anderen kant voor van de hand wijzing (Ouderling van Winburg, gesecondeerd door den Predikant van Bloemfontein) van het beschrijvingspunt. Een derde evenwel (door den Ouderling van Winburg, gesecondeerd door den Ouderling van Heidelberg) wordt aangenomen. Dit luidt: "De Synode besluite dat de politieke lijn, ook de grenslijn worde der gemeenten." Gedurende de discussie

Beschrijvingspunt 26 wordt door den Voorsteller toegelicht. De Quæstor Synodi heeft reeds gesproken in het Rapport als Scriba, welk Rapport in handen eener Commissie berust. Met betrekking tot den Quæstor der Ringen, wordt voorgesteld door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van daar: "De Synode besluite dat aan dit Beschrijvingspunt door het antwoord der Rationarii van de Ringsboeken worde voldaan."

En voorgesteld door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door den Ouderling van Jacobsdal: "Er worde eene Comité aangesteld tot Beschrijvingspunt 26 (b)." Dit laatste wordt tot besluit.

Leden der evengenoemde Commissie zullen zijn, de Predikanten van Harrismith en Philippolis. Ook B.P. 27, wordt aan deze Commissie toevertrouwd.

Beschrijvingspunt 28 wordt door den voorsteller toegelicht. Zijne bedoeling was om bij de Gemeente-leden meer belangstelling op te wekken; de Kerkeraden te vrijwaren tegen ligt aangeblazen laster; en de Kerk *over het algemeen* in staat te stellen, om ten allen tijde een behoorlijke statistiek der Kerk te kunnen produceren.

De Predikant van Bloemfontein meent dat de blanco-vorm, ter opname van het zielental der Gemeenten, in het beoogde met het Beschrijvingspunt, genoegzaam voorzien kan.

De Predikant van Winburg voert als bezwaar hiertegen aan, dat de opname van het zielental der Gemeenten niet eens alle jaar geschieden kan.

Nog een en ander lid heeft het woord, wordende ondertusschen voorstellen ter tafel gelegd: 1. Van den Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van daar: "Om in de behoefte van dit Beschrijvingspunt te voorzien, worde er een gedrukte vorm of schedule vervaardigd." Ten 2. Van den Predikant van Winburg, gesecondeerd door dien van Philippolis: "Beschrijvingspunt No. 27 worde aangenomen, met uitzondering van onderdeelen a en e."

Deze voorstellen worden in omvraag gebragt en het een na het ander verworpen. Daarop komen twee andere ter tafel: 1. Van den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door dien van Winburg: "Het beschrijvingspunt No. 28 worde aangenomen." Ten 2. Van den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door dien van Heidelberg: "Beschrijvingspunt No. 28 drage de goedkeuring der Synode niet weg." Dit *tweede* wordt tot besluit.

De Broeders, die over de kwestie betreffende het Edenburgsche Kerkgebouw zouden nadenken, pp. 108, 109, doen verslag. Dit wordt door de Afgevaardigden van Edenburg met dank, namens die gemeente, ontvangen. Bijl. G.

Beschrijvingspunt 29 is aan de orde. Na een en ander woord,

waaraan vooral de Predikanten van Bloemfontein en Philippolis deel nemen, wordt voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door den Predikant van Philippolis: "De Synode beantwoorde de vraag in B.P. No. 29 vervat, bevestigend." Dit voorstel wordt tot wet.

Punt 30 is aan de orde, waaromtrent voorgesteld wordt, door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door den Predikant van Bloemfontein en aangenomen: "Ten opzigte van Beschrijvingspunt 30, verklaart de Synode dat de wet duidelijk genoeg is."

"Op Beschrijvingspunt 31 wordt geantwoord," voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door den Predikant van Heidelberg—"met verwijzing van den Leeraar van Jacobsdal naar Art. 37, 9, aan het slot."

Op Beschrijvingspunt 32 antwoordt de Synode: "De Doopgetuige aanvaardt bij den Doop de verantwoordelijkheid van toezigt op de Christelijke opvoeding van het kind; en de Ouder is voor God gehouden, wanneer hij zijn pligt verzuimt, de Getuige in het uitoefenen van zijne zedelijke verpligtingen niet te hinderen." Dit besluit was voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, en gesecondeerd door dien van Boshof.

Beschrijvingspunt 33 komt in overweging en daarmede Punt 46. Na eenige woordenwisseling wordt besloten, voorgesteld door den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Bloemfontein: "Nadat Art. 48 in de vergadering overwogen is, blijkt het dat dat artiekel duidelijk genoeg is. En op Beschrijvingspunt 46 worde geantwoord, dat de Synode het gebruik in de Kerk van Doopgetuigen wenschelijk acht."

De tijd verstreken zijnde, zoo worden de korte Notulen gelezen en de vergadering gesloten tot op morgen, D.V., op den bepaalden tijd.

De Predikant van Boshof gaat voor in het dankgebed.

Gelezen, goedgekeurd en geteekend op de *vierde zitting* der Synode van 1869, op Zaturdag, den 17 April, 1869.

P. ROUX, *Præses.*
G. VAN DE WALL, *Assessor.*
ALBs. P. MEIRING, *Scriba.*

VIERDE ZITTING.

Deze heeft plaats, als de vorigen in de Ned. Geref. Kerk te Winburg, op Zaturdag, den 17 April, 1869.

De Voorzitter opent de vergadering en verzoekt den Leeraar van Fauresmith in het gebed voor te gaan. Dit geschiedt.

Beschrijvingspunt 34 komt nu in behandeling. En wordt voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door dien van Edenburg: "De woorden, 'om door gepaste middelen,' voorkomende bij Art. 60, worden geroijëerd."

Een *tweede* voorstel komt ter tafel, van den Predikant van Fauresmith, gesecondeerd door den Ouderling van daar: "De Synode benoeme eene Commissie om de wetsveranderingen, die haar van minder belang toeschijnen, in overweging te nemen, en haar advies aan de vergadering mede te deelen."

Een *derde* voorstel, gedaan door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door dien van Boshof, luidt: "De Synode besluit geene verdere duidelijkheid te kunnen geven, dan uit de woorden zelven blijkt."

In omvraag gebragt, wordt dit laatste aangenomen.

Beschrijvingspunt 35, in behandeling genomen zijnde, zoo wordt voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg, en met algemeene stemmen aangenomen: "De woorden 'van buiten,' voorkomende in Art. 67. 1, zijn te verstaan van eenige kerk, die niet tot de Ned. Geref. Kerk van den Oranje Vrijstaat behoort."

Bij de toelichting van Beschrijvingspunt 36, geeft de voorsteller te kennen, dat Art. 125 hem toeschijnt in dezelfde verhouding te staan tot Art. 67. 2., als zekere twee artiekels in het Reglement der Kaapsche Kerk, waaruit voor haar zoovele moeijelijkheden zijn geboren. Ten opzigte van dit Punt wordt voorgesteld door den Hoog-Eerw. Assessor, gesecondeerd door den Predikant van Philippolis; "De Synode antwoorde: Art. 125 schrijft voor een algemeenen regel; Art. 67. 2., voorziet in hindernissen, die in de werking van dien regel kunnen voorkomen. En de Synode verklaart dus, dat dit laatste Artiekel als uitzondering op Art. 125 dienen moet."

In omvraag gebragt, wordt dit voorstel aangenomen.

Beschrijvingspunt 37 wordt op verzoek van den voorsteller verschoven tot eene volgende zitting. En mitsdien Punt 38 in behandeling genomen.

De gedachtenwisseling over dit Punt bragt aan het licht de belangrijkheid der zaak en de eigenaardige moeijelijkheid om een beslissend antwoord op het Beschrijvingspunt te geven. En de vergadering besluit als volgt: "De verklaring van Artiekel 66. b. worde aan de respectieve Kerkeraden overgelaten." Dit werd voorgesteld door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door dien van Boshof."

Beschrijvingspunt 39 wordt behandeld en daaromtrent besloten, *nem. con.*,—voorgesteld door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door dien van Edenburg: "De Synode wil bij Art. 176 ver-

staan hebben, dat de wet omtrent de Kerkelijke tucht in hare volle kracht blijft."

Onder de behandeling van Beschrijvingspunt 40, schijnt Art. 190 in verband tot Art. 192, uit kracht van het gebruik in Nederland, en zooals men meent ook in de Kaapkolonie eene plaats in het Reglement der Kerk alhier te hebben gekregen. Het gevoelen schijnt verder, om onder de tegenwoordige omstandigheden des Lands, geen aanzoek in deze bij de Regering te doen. En de vergadering besluit: "De bepaling in Art. 190, betrekkelijk 'een jaar van gratie' wenscht de Synode aan het welbehagen der Hooge Regering dezes Lands over te laten."

Dit was voorgesteld door den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door den Ouderling van Philippolis.

Beschrijvingspnnt 41 wordt, met verlof der vergadering, door den voorsteller teruggetrokken.

Omtrent Beschrijvingspunt 42 verklaart de vergadering—voorgesteld door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door dien van Bloemfontein:—"Het ligchaam voor hetwelk de aanhangige zaak ter eerster instantie dient."

In antwoord op Beschrijvingspunt 43, betreffende Art. 46. a. der wet, wordt het volgende voorstel—door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van Fauresmith, aangenomen, namelijk: "De Synode besluit dat dit artikel bindend is voor beide partijen."

Betreffende Art. 35. 1. wordt besloten, naar aanleiding van Beschrijvingspunt 44: "Het worde aan de respectieve Kerkeraden overgelaten."

Dit was ter tafel gelegd, door den Predikant van Boshof, en gesecondeerd door dien van Philippolis.

Beschrijvingspunt, 45 is aan de orde, en als in verband daarmede staande, Punt 47.

De Memorie wordt gelezen (zie Bijl. H.) en vervolgens de zaak over en weêr besproken en eindelijk besloten, voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling van Harrismith: "De Synode antwoordt: 'zwager,' beteekent iemands (mans of) vrouws broêr. En de woorden: zoo veel mogelijk, in Art. 37. 11—bedoelen gevallen waar er geen verkieslijker persoon, naar het oordeel des Kerkeraads in de gemeente te vinden is, dan kunnen zwagers gekozen worden."

"Op Beschrijvingspunt, 48 worde bevestigend geantwoord," zoo luidt het besluit der Synode desaangaande—voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg.

Beschrijvingspunt 49 vervalt door het besluit der vergadering, getroffen ten aanzien van Punt 29.

De voorsteller van Beschrijvingspunt 50 licht het toe. Daar in zijne ondervinding de gecombineerde Kerkeraadsvergaderingen de oud kerkeraadsleden zeer schraal vertegenwoordigd vinden en mits dien in zekeren zin, de Kerkeraad den Kerkeraad kiest, zoo was zijne bedoeling met het Beschrijvingspunt, om slechts de zaak voor de aandacht der Synode te brengen.

De zaak wordt besproken en, voorgesteld door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door dien van Philippolis, besloten: "De Synode besluite dat eene verandering desaangaande niet wenschelijk is."

Beschrijvingspunt 51 wordt kortelijks besproken, en deswege besloten—voorgesteld door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door dien van Philippolis: "De Synode besluit dat aan dit beschrijvingspunt gevolg worde gegeven."

Beschrijvingspunt 52 in behandeling genomen zijnde, wordt met betrekking tot dit en eenige volgende, de mogelijkheid van tijdsbezuiniging overdacht, en uit dit oogpunt beschouwd, wordt besloten, voorgesteld door den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Philippolis: "De Synode benoeme, staande de vergadering, eene commissie om eene nieuwe uitgave van het Wetboek voor te bereiden, en om zoodanige veranderingen, als zij zal wenschelijk achten te worden aangebragt, aan de eerstvolgende Synode voor te leggen." Met dit besluit beschouwt de Synode, dat voor het tegenwoordige over Beschrijvingspunten van 52 tot en met 86, en van 90 tot en met 92, beschikt is.

Leden dezer Commissie zullen zijn: De Predikanten van Bloemfontein, Philippolis en Edenburg, als Primarii; en als Secundi: De Predikanten van Winburg, Boshof en Fauresmith.

Het schrijven van de Synode aan die der Kerk in de Kaapkolonie, (Nott. p. 108) wordt toevertrouwd aan eene commissie van al de Predikanten, terwijl zij te beschikken hebben over Beschrijvingspunt 17.

Aangezien de Voorbereiding tot het Heilig Nachtmaal in deze gemeente op morgen, heden namiddag zal plaats hebben, zoo wordt besloten—voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door dien van Bloemfontein: "Deze Vergadering worde, bij het opbreken, verdaagd tot Maandag morgen, D.V. op den gewonen tijd."

De Ouderling van Edenburg leidt het dankgebed.

Gelezen, vastgesteld en geteekend op de *vijfde zitting* der Synode, op Maandag, den 19 April, 1869.

P. ROUX, *Præses.*
G. VAN DE WALL, *Assessor.*
ALBs. P. MEIRING, *Scriba.*

VIJFDE ZITTING.

Deze neemt plaats als de vorige in de Kerk te Winburg, op Maandag, den 9 April, 1869.

Al de leden zijn tegenwoordig. De HEerw. Assessor gaat voor in het gebed. De Notulen der vorige zitting worden gelezen, goedgekeurd en door onderteekening, namens de leden der Moderatuur, bekrachtigd.

De voorsteller van Beschrijvingspunt 37, kan zijne bedoeling met dat Punt nu niet vatten, alhoewel hij meent iets wezenlijks met zijne vraag te hebben bedoeld. Hij zou derhalve verzoeken om met verlof der vergadering, zijn Beschrijvingspunt te mogen intrekken. Dit wordt hem toegestaan.

Beschrijvingspunt 87 wordt toegelicht. De Predikant van Bloemfontein, wijzende op de wet, bl. 67, *de voetnoot*, stelt voor: "De Synode, lettende op de bedoeling van Art. 63 der wetten, besluit, dat de vraag vervat in B. P. 87, ontkennend beantwoord worde." Dit wordt gesecondeerd door den Predikant van Philippolis, en aangenomen.

Bij de toelichting door den voorsteller van Beschrijvingspunt 88, zegt hij dat zijne ondervinding hem had geleerd, dat door Ouders de plegtige doopsbelofte om onderscheidene onbeduidende redenen wordt ontweken.

Ter tafel komen achtereenvolgens twee voorstellen: 1. Van den Predikant van Boshof, gesecondeerd door dien van Fauresmith: "Dit Beschrijvingspunt worde goedgekeurd." Ten 2. Van den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Heidelberg: "De Synode, met het oog op Beschrijvingspunt 88, beveelt den Kerkeraden ten ernstigsten aan, om met de meeste omzigtigheid te werk te gaan, in gevallen, waar de eigen ouders des kinds de plegtige belofte des Doops niet kunnen doen."

Na eene langdurige en belangrijke discussie, worden de voorstellen ter stemming gebragt en het een na het ander afgestemd. En de vergadering berust er bij, dat met deze uitkomsten het Beschrijvingspunt vervalt.

Beschrijvingspunt 89. De inzender van dit Punt meent zijne goede redenen te hebben om op zijn voorstel aan te dringen, doch gedachtig aan de velerlei pligten, die reeds, staande de vergadering, op hare leden rusten, verzoekt hij om verlof dit Beschrijvingspunt te mogen terugtrekken. De vergadering stemt dit toe met verwijzing naar de (gedrukte) Notulen, Punt viii., op bl. 45.

Beschrijvingspunt 93 wordt toegelicht door den Predikant van Winburg. Hij leest Art. 5 van de Huwelijks Ordonnantie van den Oranje Vrijstaat, dd. 10 Februarij, 1859, en drukt inzonderheid op de woorden: "gemoedelijke bezwaren," daarin voorkomende, ver-

geleken met de woorden: "voor meer dan ééne maand afwezig zijn." Nog een en ander lid voert het woord, waarna de stemming, unaniem, beslist voor een voorstel door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door dien van Winburg, luidende: "Aangaande Beschrijvingspunt No. 93, besluit de Synode dat, lettende op den Goddelijken oorsprong des huwelijks, de inzegening deszelven van leden der Gemeenten, in elk geval, kerkelijk zal moeten geschieden."

De voorsteller van Beschrijvingspunt 94, licht het toe. Hij meent dat eene Commissie van toezicht heilzaam werken kan. Want er konden zaken bestaan waarvan zulk eene Commissie, daar zij er niet eerst toe behoeft geroepen te worden—kennis konde nemen. Bij voorbeeld gevallen, als waarop het onmiddelijk volgend Beschrijvingspunt moge doelen.

Het woord wordt gevoerd voor en tegen het Punt, en wordt met eene groote meerderheid van stemmen—voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door dien van Edenburg—besloten: "De Synode acht dat de aanstelling van zoodanige Commissie van toezicht wel noodzakelijk is; doch dat de eigenaardige omstandigheden dezes Lands haar beletten, tot dergelijke aanstelling *nu* over te gaan. En zij geeft bij deze volmagt aan de respectieve Ringscommissieën, (volgens Art. 29), om in gevallen, waar zij het moge noodig oordeelen, inzage in de zaken van eenige Gemeente te nemen. En hiermede zal, met toestemming des stellers Beschrijvingspunt 95, als reeds over beschikt, worden voorbijgegaan." Dit geldt den Ouderling van Fauresmith.

Beschrijvingspunt 96, wordt door den voorsteller toegelicht, en door de vergadering overwogen. En desaangaande wordt besloten —voorgesteld door den Ouderling (Cilliers) van Kroonstad, gesecondeerd door den Ouderling van Winburg—als volgt: "De Synode besluite tot de aanname van Punt No. 96, en benoeme eene Commissie tot het schrijven van de Memorie daarin bedoeld."

Deze taak wordt aan den HoogEerw. Assessor toevertrouwd.

De Voorzitter verzoekt de onderscheidene Commissieën om heden namiddag hunne verslagen in gereedheid te hebben.

De Assessor dient nu in, het voorbeeld van de tabèl ter opname van het zielental, enz., der respectieve Gemeenten. De behandeling daarvan wordt voor het tegenwoordige verschoven, en de korte Notulen gelezen.

De vergadering verkrijgt eene pauze tot 3 uur toe.

Na de Pauze,

komt in behandeling Beschrijvingspunt 99.

De Predikant van Winburg in een mondeling rapport, geeft te kennen, dat gedurig zich voordoende verhinderingen, veroorzaakten

dat in de zaak nog niet was gehandeld. De Commissie was evenwel besloten, om ten eerste de aandacht aan de zaak te wijden.

Op de vraag van den HEerw. Assessor, antwoordt de Ouderling van Harrismith, dat het nog de eenparige begeerte was van de inwoners, op en om het dorp Bethlehem, om tot eene afzonderlijke Gemeente te worden gevormd.

De Predikant van Fauresmith geeft te kennen dat op nieuw eene Memorie van daar was ingezonden, welk stuk nu in handen der Regtscommissie is. Ook deze Memorie wordt den Predikant van Winburg, als lid der Winburgsche Ringscommissie, ter hand gesteld. En hierbij beschouwt de vergadering de zaak voor afgedaan.

Beschrijvingspunt 100 wordt ter vergadering ingeleid door den Predikant van Bloemfontein. De spreker leest gedeelte voor van het "Reglement voor de Vereenigde Kweek- en Gouvernement-Scholen," dd. 5 Maart, 1864, om aan te toonen, dat twee der hoofdambtenaren van den Staat, leden moeten zijn der Commissie van de Bloemfonteinsche Kweekschool. Zij die deze betrekking hielden, zijn geene ambtenaren meer. Voorziening dient dus in deze gemaakt te worden.

Op voorstel, evenwel, van den spreker, wordt de benoeming tot later uitgesteld.

Beschrijvingspunt 97 is nu aan de orde. Verslag wordt gedaan, en het Concept Formulier gelezen. Na een en ander woord, mede door den Predikant van Philippolis, die de aan dachttrekt tot een Concept Formulier in der tijd vervaardigd voor gebruik bij de Ned. Geref. Kerk in Noord Amerika, wordt besloten: Voorgesteld door den Ouderling van Philippolis, gesecondeerd door dien van Edenburg: "De Synode betuige haren dank aan de Commissie tot het ontwerpen van het 'Begrafenis Formulier'; doch is van gevoelen dat het besluit der Synode van 1867 in deze genomen, in revisie dient te worden gebragt."

Vervolgens wordt besloten—voorgesteld door den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door den Predikant van Bloemfontein: "De Synode gehoord hebbende het 'Concept van een Begrafenis Formulier,' doch gevoelende, dat dat stuk eenigzints te onëenvouding is voor het gebruik, waartoe het Formulier was bestemd—verzoekt bij deze den Predikant van Boshof om een ander Concept op te stellen in den geest der vergadering, daar zij oordeelt dat, instede van eene toespraak, liefst eenige toepasselijke hoofdstukken uit den Bijbel, ter lezing bij de begrafenis, moesten worden uitgekozen en genoemd, en overigens het Concept van de Ned. Geref. Kerk in Noord Amerika moest worden geraadpleegd—en zoodanig Concept aan eene eerstvolgende vergadering voor te leggen."

Verslag der Commissie voor het "Pensioen Fonds" wordt

schriftelijk gedaan, door den Predikant van Philippolis. Dit kwam aan de orde, volgens Beschrijvingspunt 98.

Dit verslag gehoord en overwogen zijnde, wordt besloten, voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door den Ouderling van Jacobsdal: "De Synode gehoord hebbende, het rapport der Commissie op het 'Pensioen Fonds' dankt haar voor haren arbeid in deze; en draagt haar deze zaak verder op, om de wenken, daarin aan de hand gedaan, verder uit te werken, het noodige Reglement dienaangaande te maken, en bij de volgende Synode verslag te doen."

Beschrijvingspunt 101 is nu aan de orde, waaromtrent besloten wordt, voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg: "Aangezien de Predikant van Jacobsdal niet tegenwoordig is, om zijn Beschrijvingspunt, No. 101, toe te lichten, zoo worde het niet behandeld."

Omtrent Beschrijvingspunt 102 heeft eenige discussie plaats, waarna, overeenkomstig Art. 18 der Wet, eenparig besloten werd —voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door dien van Edenburg: "De eerstvolgende vergadering der Synode zal gehouden worden, D.V., te Heidelberg (Bethulie)."

Daar het Concept van de Tabèl voor een census—heden morgen ter tafel gelegd—schijnt te voorzien in het beoogde met Beschrijvingspunt 103, "wordt dit Punt van de hand gewezen"—Voorgesteld door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door dien van Boshof, en door de vergadering bekrachtigd.

Beschrijvingspunt 104 wordt beschouwd afgehandeld te zijn met Punt 43.

"Beschrijvingspunt 106, worde voor het tegenwoordige voor afgehandeld beschouwd, krachtens de actie door de Synode genomen, met betrekking tot Punt No. 96." Dit besluit der vergadering, geschiedde op voorstel van den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg.

Beschrijvingspunt 107, was gesteld krachtens besluit der Synode op 12 Mei, 1865. Eén lid dier Commissie, de gewezen Scriba en Quæstor Synodi, was nu afwezig. De vergadering neemt overigens genoegen in het mondeling verslag der Commissie-leden, voorhoudende, waarom zij meenden in de zaak niet te moeten handelen.

De korte Notulen van den Namiddag worden gelezen en het dankgebed gedaan, in hetwelk de Broeder Ouderling van Fauresmith de vergadering voorgaat.

Gelezen, goedgekeurd en geteekend op de *zesde zitting* der Synode van 1869, op Dingsdag, den 20 April, 1869.

P. ROUX, *Præses.*
G. VAN DE WALL, *Assessor.*
ALBs. P. MEIRING, *Scriba Synodi.*

ZESDE ZITTING

der HoogEerw. Synodale vergadering van 1869, wordt gehouden ter plaatse, als de vorige, en wel op Dingsdag, den 20 April, 1869.

Al de leden zijn tegenwoordig. De vergadering wordt geopend en het gebed gedaan, terwijl daarin de Predikant van Winburg voorgaat.

De Notulen der vorige zitting worden gelezen, goedgekeurd en onderteekend.

De voorsteller van Beschrijvingspunt 108 betoogt het wenschelijke van eene bepaling als daarin wordt voorgedragen.

Andere leden hebben het woord, terwijl een voorstel ter tafel wordt gelegd en daarna tot wet wordt, gedaan door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling (Cilliers) van Kroonstad—luidende: "De Synode besluite dat Beschrijvingspunt 108 worde aangenomen."

Wordt vervolgens voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling van daar, en aangenomen: "De dag voor de conferentie, volgens het pas genomen besluit, zal zijn, de éérste Zaturdag, volgende de opening der Synodale vergadering; terwijl de onderwerpen dan en daar te behandelen, worden overgelaten aan de leden der Synode."

Beschrijvingspunt 109 wordt in overweging genomen. De steller van dat Punt geeft de bedoeling te kennen, die hij daarmede had.

De Predikant van Smithfield verhaalt aangaande het *hoe* en het *waarom* hij zich geroepen meende, om de belangen der Kerk niet op te offeren aan de letter der wet.

De vergadering toont in die verontschuldiging te berusten, door het volgend besluit—voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door dien van Boshof.—"De Synode hechte hare goedkeuring aan de bevestiging van den Predikant van Winburg in zijne tegenwoordige standplaats, door den Predikant van Smithfield, onder de bestaande omstandigheden."

De voorsteller van Beschrijvingspunt 110 berust bij de opheldering aan de zaak gegeven, door een en ander spreker, met verwijzing naar de (gedrukte) Notulen op bl. 16.

Zoo komt eindelijk Beschrijvingspunt 111 ter overweging aan de orde.

De voorzitter er Scriba des bedoelden Rings zeggen ieder het hunne; waarna wordt voorgesteld door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door dien van Boshof, en door de vergadering besloten: "De Synode, in aanmerking nemende, dat de Ring van Fauresmith, door misverstand, ten aanzien van de aankondiging dier vergadering, en om andere redenen meer, niet op den, bij de wet bepaalden tijd, gehouden werd,bekrachtigt bij deze de hande-

lingen der Ringsvergadering van den Ring van Fauresmith, daar ter plaatse gehouden, op 10 Junij, 1868, en volgenden dag."

En hiermede zijn de Beschrijvingspunten afgehandeld. De HoogEerw. Assessor verkrijgt nu verlof, de memorie aan den HoogEd. Volksraad, tegen het intrekken van Staatstoelagen, aan de Ned. Geref. Kerk (p. 123), der vergadering voor te lezen. Zie brievenboek, No. 23.

De Predikant van Philippolis stelt voor, gesecondeerd door dien van Edenburg: "De Synode gehoord hebbende de memorie, aan den HoogEd Volksraad, tegen het intrekken enz. besluit dezelve goed te keuren en te onderteekenen." Dit wordt met algemeene stemmen besloten.

Verslag wordt nu gedaan, gelezen door den Predikant van Fauresmith, van de Regtscommissie (volg. Art. 20—zie Nott. p. 95).

De Predikant van Boshof wenscht aangemerkt te hebben, dat sommige zijner Beschrijvingspunten door de Commissie voor "overtollig" werden beschouwd, *omdat* reeds dergelijke Punten voor de vergadering gediend hebben.

De Predikant van Bloemfontein stelt voor: "Het Rapport worde door de vergadering ontvangen en Punt voor Punt in overweging genomen." Dit voorstel wordt aangenomen, gesecondeerd zijnde door den Predikant van Philippolis. (Zie Bijl. I.)

I. Omtrent dit Punt word besloten—voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door dien van Harrismith: "Dat de vergadering in het advies der Commissie, ten aanzien dezer zaak, beruste. (Bijl. I. a.)

II. Betreffende dit Punt, wordt gelezen de brief van den Eerw. D. J. H. Ruijtenbeek, Zendeling der Ned. Geref. Kerk, dd. Wijnberg, 12 Maart, 1869. De aanzoek besproken zijnde, zoo wordt met meerderheid van stemmen besloten—voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door den Ouderling (Greijling) van Kroonstad: "De Synode neemt de handeling der Commissie, aangaande den brief van den Eerw heer Ruijtenbeek als informatie aan, en beveelt der Zendingcommissie aan bij voorkomende gelegenheid op dien brief te reflectèren."

III. De Beschrijvingspunten die de Commissie ter Overweging aanbeveelt zijn 1 en 7, luidende:

(1) "De pligten der Consulenten, in hunne respectieve Consulentschappen, bij afwezigheid of ziekte van den Leeraar der Gemeente, worden meer bepaald en duidelijk omschreven," en

(7) "Wanneer de Scriba van den Ring eenigen tijd vóór de Zitting des Rings ongesteld worden mogt; zoodat hij vooruit weet, dat hij die zitting niet bijwonen kan: hoe lang dient hij voor den bij de wet bepaalden tijd ter bijeenroeping van zoodanige Ringsvergadering, aan den Præses des Rings kennis te geven; zoodat hij bij

eene niet-zitting des Rings, van zijne verantwoordelijkheid in deze als Scriba ontslagen."

De vergadering besluit deze twee Beschrijvingspunten in overweging te nemen. Dit werd voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door dien van Edenburg.

Punt (1) komt gevolgelijk in behandeling. De Predikant van Bloemfontein wijst op de wet, Artt. 181 en 182. Nog andere leden voeren het woord; terwijl aan de vergadering de vraag voor den geest schijnt te staan: Of een Consulent, als zoodanig, ten opzigte eener Gemeente fungèrend kan beschouwd worden in eenig ander geval, dan slechts wanneer eene Gemeente vacant is.

Voorstellen worden te tafel gelegd: 1. Van den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg: "De pligten van den Consulent worden in de Wet genoegzaam omschreven." Ten 2. Van den Predikant van Winburg, gesecondeerd door dien van Boshof: "De Consulent zorgt in het algemeen voor de geestelijke behoeften der Gemeente, ook bij ziekte en afwezigheid van den Predikant, en wanneer Predikant en Gemeente of een van beide hem noodig heeft."

De stemming geschiedt en het *tweede* voorstel wordt tot besluit.

Punt (7) wordt besproken en volgens een voorstel door den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Winburg, besloten: "Ten minste zoo vroeg, als den Præses in staat kan stellen de vergadering bij tijds bijeen te roepen."

IV. De Memorie hier genoemd wordt gelezen. Zij dagteekent: "Elansvontijn, 11 Maart, 1869."

Op de vraag, of deze zaak hier wel dan niet te huis behoort, wordt verwezen naar bl. 11 der (gedr.) Notulen, aldaar onder II. De zaak wordt over en weêr besproken, terwijl voorstellen ter tafel komen; 1. Van den Ouderling van Winburg, gesecondeerd door den Ouderling van Jacobsdal: "Het verzoek van den Heer Joubert, worde naar de Ringscommissie verwezen." Ten 2. Van den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Fauresmith: "Aangezien uit eene Memorie ter tafel, van den Heer Gideon Francois Joubert, blijkt, dat zij gegrond is op zekere bezwaren tegen den WelEerw., den Predikant van Boshof, zoo acht de Synode zich niet bij magte om in de zaak te treden; maar verwijst den Heer Joubert naar den Ring van Winburg, en wel op grond van Art. 147 der Kerkewet."

In omvraag gebragt, wordt het tweede voorstel aangenomen.

V. Ten opzigte van dit Punt, wordt gelezen de Memorie, zijnde van 117 ingezetenen, wonende tusschen Vet- en Modderrivieren, en verzoekende om eene Kerkplaats ten Dorpe Brandfort te mogen stichten.

Een en ander lid voert het woord, waarna de vergadering het besluit neemt om "de Memorialisten te verwijzen naar Artikel 33

der Wet." Dit werd voorgesteld door den Ouderling van Edenburg, gesecondeerd door dien van Fauresmith.

VI. Daar over de Memorie, betreffende Bethlehem reeds is beschikt, zoo wordt eindelijk gelezen, de Memorie van den Heer J. S. de Vletter, dd. Bloemfontein, 13 April, 1869, zijne diensten aanbiedende tot het uitgeven van een Kerkelijk Week- of Maandblad.

Het wenschelijke of niet eener soortgelijke uitgave, gerugsteund door het gezag der Synode, wordt breedvoerig besproken, zijnde ter tafel gelegd, ten 1. Voorstel van den Predikant van Winburg, gesecondeerd door dien van Philippolis: "Het worde aan de Predikanten van Bloemfontein en Edenburg opgedragen, een prospectus te vervaardigen van het bedoelde Maandschrift, ten einde dien den verschillende Predikanten toe te zenden, met het doel om inteekenaren in de Gemeenten te verkrijgen."

Ten 2. Voorstel van den Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van Jacobsdal: "De Synode besluit, dat om onderscheidene redenen de tijd nog niet daar is, om een eigen kerkelijk week- of maandblad op te rigten."

Deze voorstellen worden in omvraag gebragt, en nadat het tweede was verworpen met *vijf* stemmen er voor, wordt het eerste tot besluit.

De Predikant van Edenburg verzoekt nu het woord, ten afscheid voor den WelEerw. Heer Jooste. Hij heeft het woord en wenscht de vergadering dank te zeggen voor hare besluiten, betreffende zijn persoon en de Kerk in de Transvaal, en hoopt dat hetgeen hij hier mogt hooren, hem ten zegen zijn moge. Om meer dan eene reden zou hij willen instaan voor een *vijftig* inteekenaren op de, door de vergadering beoogte uitgave.

De Voorzitter spreekt dien broeder een kort wederwoord toe, hem, ook namens de vergadering, den zegen des Heeren toebiddende, voor zijn persoon en zijn werk.

De korte Notulen worden gelezen, en de vergadering wordt verdaagd tot 3 uur p.m. toe.

Na de Pauze,

is de vergadering wederom gezeten. De verrigtingen worden voortgezet en de brief gehoord, door den Predikant van Winburg, als Commissie (Nott. p. 102) opgesteld, aan den HoogEd. Volksraad, betreffende de ondersteuning van Kerk en School in het veroverd grondgebied (*cf.* Beschrijvingspunt, No. 14.)

De schrijver eene en andere opmerking vernomen hebbende, zal die overwegen en den brief later weder voorleggen.

De Predikant van Winburg leest nu het verslag der Commissie aangesteld p. 95, overeenkomstig Art. 30. d. bl. 12.

Belangende dit verslag besluit de Synode—voorgesteld door den Predikant ven Edenburg, gesecondeerd door dien van Bloemfonten: "De stukken door Kerkeraden op informeele wijze ingediend, worden aan de afgevaardigden terug gegeven; en de Quæstors der Ringen worden bij deze aanbevolen, om de wet—hun ambt als zoodanig betreffende, naauwkeurig na te komen; en het overige van het Rapport worde aangenomen." (Bijl. J.)

De Predikant van Philippolis, als lid der Commissie, aangesteld p. 111—112, en overëenkomstig Beschrijvingspunt 26, wat de Rings-Quæstors aanbelangt, leest Rapport der Commissie.

De Predikant van Heidelberg leest Rapport der Rationarii, volgens Art. 24, Nott. p. 95 (zie ook p. 98).

Na eenige woordenwisseling, wordt besloten—voorgesteld door den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Philippolis: "De beide laast ingediende verslagen blijven overstaan, tot dat Rapport zal zijn gehoord van de Commissie, aangesteld, om het verslag van den Scriba Synodi (pp. 95—96) in te zien."

De Predikant van Bloemfontein legt nu ter tafel, concept van form voor een census der Kerk, p. 101.

De Predikant van Edenburg, wijzende daarop, dat de Kerk alle gecoleurden binnen hare grenzen onder hare bescherming heeft genomen, en dat zij ten minste hun getal kent; zou verlangen dat één colomn daartoe worde afgezonderd. Andere leden voeren over dit punt, om verschillende redenen, vóór en tegen het woord. En de stemmen der vergadering beslist: "Dat de Tabèl worde aangenomen, zooals ze daar ligt." Dit werd voorgesteld door den Predikant van Boshof, en gesecondeerd door den Onderling van Philippolis. Zie Bijl. K.

Vervolgens wordt ten opzigte van het voorgaande, besloten, achtereenvolgens:

Ten 1.—Voorgesteld door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van Smithfield: "Het verslag in de Tabèl opgenomen, geschiede om de *vijf* jaren."

2.—Voorgesteld door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg:—"Dertig Exemplaren *ten minste* worden gedrukt voor *elke* gemeente."

3.—Voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door dien van Bloemfontein:—"De *eerste* verantwoording van den census worde door de respectieve kerkeraden, bij de volgende Synode ingediend."

De Predikant van Winburg leest op nieuw den brief aan den HoogEd. Volksraad, waarömtrent op de vorige bladzijde. "De brief gehoord zijnde, wordt met dank ontvangen," zoo besloot de vergadering, voorgesteld door den Predikant van Boshof, gesecon-

deerd door dien van Bloemfontein. De onderteekening zal, D.V. op morgen geschieden.

De Predikant van Philippolis leest nu Verslag der Commissie van het onderwijs (p. 101), dat ontvangen wordt, op voorstel van den Ouderling van Kroonstad, gesecondeerd door dien van Philippolis. Bijl. L.

Curatoren voor de Bloemfonteinsche Kweekschool (p. 124) worden nu benoemd. Met algemeene stemmen wordt besloten, de voornoemde betrekking aan te bieden aan Zijn HEd. den Heer J. H. Brand; aan den WelEd. Heer H. Sijbouts en den WelEerw. P. A. C. van Heijningen. En *in geval* de HoogEd. Heer Brand, op grond van de *letter* van het "Reglement" &c.—p. 124, moge weigeren om zich benoembaar te stellen dan zal de keuze der vergadering bepaald zijn, op den WelEd. Heer C. de Jongh Bloem.

De Ouderling van Kroonstad, de Broeder Cilliers, legt ter tafel met een kort inleidend woord, het volgend voorstel: "Aangezien voor de Kerk in den Oranje Vrijstaat van het grootste belang is, om bekwame en getrouwe Leeraren in elke gemeente te verkrijgen en te behouden; aangezien het eene daadzaak is, dat sommigen hunner, ter voltooijing hunner studiën, schulden hebben moeten maken, welke alleen in Koloniaal geld getaalbaar zijn; en aangezien onze Leeraren bovendien in den regel rekeningen in de Kaapkolonie te veréffenen hebben, door het aankoopen van voor hen onmisbare boekwerken, door het inteekenen voor Tijdschriften, Couranten als anderzins; zoo stelt ondergeteekende voor, dat deze Synode den onderscheidene Kerkeraden aanbevele, om de noodige stappen te nemen, dat iedere Leeraar ten minste £100 aan Koloniaal geld jaarlijks ontvange, als een gedeelte van zijn salaris."

Dit voorstel wordt gesecondeerd door den Ouderling van Boshof. Het wordt met levendigheid besproken, voorâl van den kant der Broeders Ouderlingen; terwijl er van de zijde der Predikanten zijn, die liefst over de zaak niet stemden.

In omvraag gebragt, wordt het voorstel tot besluit,

Nog eens heeft de Ouderling (Cilliers) van Kroonstad het woord, en zou willen vragen, of niet ook door de Kerk alhier, gelijk in Natal, de 16 December, 1838, jaarlijks kon worden herdacht, als een dag van dankzegging aan den Heere God, voor de uitredding verleend op dien dag aan de Christenen te Bloedrivier in Natal. Hij doet deze vraag, omdat eenige der mannen aldaar uitgered, nu burgers zijn van den Oranje Vrijstaat.

De Broeder het oordeel van sommige leden verstaan hebbende berust er bij, dat dit bij ons niet *Kerkelijk* geschiede.

De korte Notulen worden gelezen en het dankgebed geleid door den Ouderling van Winburg.

Gelezen, vastgesteld en geteekend op 21 April, 1869.

P. ROUX, *Præses.*

G. VAN DE WALL, *Assessor.*

ALBs. P. MEIRING, *Scriba Synodi.*

DE ZEVENDE ZITTING

der Synode neemt plaats in de Kerk te Winburg, op Woensdag den 21 April, 1869.

Al de leden zijn tegenwoordig. Het gebed wordt gedaan, geleid door den Ouderling van Boshof; en de Notulen worden gelezen en bekrachtigd.

De brief aan den HoogEd. Volksraad (p. 133) wordt geteekend en den Scriba overhandigd. (Zie Brievenboek No. 24.)

De Predikant van Winburg, vóór het lezen der Notulen benoemd tot het opstellen van een brief aan den HoogEd. Volksraad, overeenkomstig besluit op p. 102, leest den brief, die door besluit der Vergadering wordt goedgekeurd, en de ronde voorts doet ter teekening (zie Brievenboek No. 25). Het voorstel ter goedkeuring geschiedde door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door dien van Heidelberg.

Het Rapport der Commissie om te advisèren over het Verslag van den Scriba Synodi, wordt gelezen door den Predikant van Winburg (zie Bijl. LL). Het Rapport van den Scriba vindt men Bijl. M.

De Predikant van Bloemfontein stelt voor: "Het Verslag der evengenoemde Commissie worde goedgekeurd en aangenomen." Dit secondeert de Predikant van Philippolis, en maakt de vergadering tot besluit

Vervolgens wordt voorgesteld door der Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Philippolis: "De Rapporten der Commissies op gisteren ontvangen, doch toen niet afgehandeld, worden bij deze bekrachtigd." Zie Bijl. Litt. N. en O.

De vergadering brengt hare stem van goedkeuring en aanname van het voorstel uit.

Het Rapport van de Commissie voor het Onderwijs ligt nog ter tafel. Betreffende dit Rapport, wordt voorgesteld door den Ouderling van Philippolis, gesecondeerd door dien van Jacobsdal en aangenomen: "De Synode keure het Rapport goed en bepale dat het bij de Synodale Archieven bewaard blijve." Zie Bijl. P.

De leden dezer vergadering, de Predikanten van Harrismith en Heidelberg, worden benoemd de Boeken van den Quæstor Synodi, namens de vergadering te onderteekennen. Dit geschied.

De Predikant van Edenburg, verzoekt verlof om als lid van de Zending-Commissie te mogen bedanken en stelt voor, dat de vergadering dadelyk overga tot het benoemen van een ander lid der Commissie in zijne plaats. Hij legt hierbij over, namens den Kerkeraad van Edenburg, de som van £31 11*s.* 3*d.* ter beschikking van de Zending-Commissie.

De Voorzitter oordeelt dat het bedanken nu buiten de orde is.

Dit geschied zijnde, verkrijgt de Predikant van Bloemfontein het woord en stelt voor als volgt: "De dank der Synode worde gebragt, aan den Eerw. Kerkeraad van Winburg, en bij name aan den Pastor Loci, voor de schikkingen gemaakt ter harer ontvangst; als mede aan de verschillende ingezetenen des dorps, voor de hulp denzelven zoo geredelijk tot het uitvoeren dier schikkingen verleend; terwijl de leden der Synode steeds met erkentelijkheid zullen denken aan de vriendelijke herbergzaamheid hun diensvolgens verschaft."

Dit wordt gesecondeerd door den Predikant van Boshof, en met algemeene stemmen aangenomen.

De Predikant van Fauresmith stelt voor, gesecondeerd door dien van Boshof: "De Synode besluite, dat de Notulen dezer vergadering gedrukt worden." Dit wordt, ter stemming gebragt, aangenomen.

De teekening geschiedt van het Rapport der Broeders in zake het Edenburgsche Kerkgebouw (p. 113) zie Arch.

De vergadering, nadat de korte Notulen waren voorgelezen, wordt verdaagd tot over één uur.

Na de Pauze,

wordt voorgesteld door den Quæstor Synodi, de Rekening van den Kerkbediende *als voor acht dagen* goed te keuren. Dit wordt met unanieme stemmen besloten.

De Predikant van Boshof stelt voor, "dat de brief aan den Hoog-Eerw. Synode (der Ned. Geref. Kerk) van de Kaapkolonie gelezen worde." (*cf.* Nott. pp. 108 119).

Dit wordt gesecondeerd door den Predikant van Heidelberg.

Wordt voorgesteld door den Ouderling van Philippolis, gesecondeerd door dien van Edenburg, en besloten: "De Synode drage den Scriba op, met de Predikanten van Winburg en Boshof om—na het opbreken der vergadering, zoodanig schrijven aan de Synode in de Kaapkolonie te rigten, en worde mits deze het besluit der Synode (p. 119) gerevideerd."

De Ouderling van Smithfield stelt voor "Dat in de toekomst de Beschrijvingspunten zullen gedrukt worden—afzonderlijk—en gezonden aan de verschillende Kerkeraden, ten minste eene maand vóór de opening der Synode." Wordt gesecondeerd door den Predikant van Harrismith en aangenomen.

Dit werk afgedaan zijnde, zoo sluit de Hoog-Eerw. Voorzitter de vergadering, met een bemoedigend woord, naar aanleiding van Gal. VI. vers 9, en met dankgebed, en geschiedt eindelijk de onderteekening der Notulen.

P. ROUX, *Præses*

G. VAN DE WALL, *Assessor.*

ALBs. P. MEIRING, *Scriba Synodi.*

Appendix

Tot de Notulen der HoogEerw. Synodale Vergadering der Ned. Geref. Kerk, in den Oranje Vrijstaat, gehouden te Winburg, op 14 April, 1869, en volgende dagen.

BESCHRIJVINGSPUNTEN ter behandeling, enz., te vinden in "De Gereformeerde Kerkbode," op bl. 108, van Deel XXI., (No. 7).

DE ZENDING.

1. De Synode hoore het verslag van de Zendingcommissie, en beraadslage nopens haar verder bestaan en werkzaamheid.

Predikant van Bloemfontein.

2. De Synode neme nogmaals de zaak der Zending naar Molappo in overweging.

Predikant van Philippolis.

3. De Synode onderzoeke of door de respectieve kerkeraden is beantwoord geworden aan de verpligting tot de heffing voor het Zendingfonds, volgens Synodaal Besluit van 11 April, 1867.

4. De Synode berame plannen om de kerk van den Vrijstaat op de hoogte der Zending te brengen en van tijd tot tijd daarop te houden.

5. De Synode vrage rapport van de Zendingcommissie—Synodaal Besluit, 15 April, 1867.

6. De Commissie in zake het examen des Heeren Hofstede—Synodaal Besluit, 15 April, 1867—doe verslag.

7. Indien wel, wanneer dan houdt het Synodaal Besluit, 12 Mei, 1865, betreffende de Zendingcollecten, op van kracht te zijn?

Predikant van Edenburg.

8. Deze vergadering kennis nemende, dat door de onderscheidene Kerkeraden, tot dezen Ring behoorende, niet behoorlijk is voldaan geworden aan den eisch der jongstleden HoogEerwaarde Synodale Vergadering, met betrekking tot de opgave van het zielental der onderscheidene gemeenten, en ook met betrekking tot de opbrengst van minstens £25 door elke gemeente voor de zendingzaak; besluit bij deze, zich tot de eerstvolgende Hoog Eerw. Synodale Vergadering te wenden met verzoek dat zekere besluiten door haar in herziening moge worden genomen, en wel by name:

a. Besluit met betrekking tot het doen vervaardigd worden van een volledigen blanco vorm ter opname van het zielental, enz., der verschillende gemeenten onzer kerk; en

b. Het besluit betreffende eene geregelde heffing voor de Zendingzaak.

Ring van Fauresmith.

HET ONDERWIJS DER JEUGD.

9. Daar alle pogingen door Zijn HoogEdele den Staatspresident aangewend, tot verbetering van het stelsel van opvoeding en onderwijs, tot dusverre niet gelukt zijn, zoo neme de Synode de zaak van het onderwijs in overweging.

Predikant van Winburg.

10. De Hoog-Eerwaarde Synode neme stappen, door welke de behoeftigen onzer kerk in staat gesteld worden, hunne kinderen een goed onderwijs te laten genieten.

11. De Hoog-Eerwaarde Synode wende zich met een dringend verzoek aan den Hoog-Ed. Volksraad tot sanctie van een wetsartikel, in hetwelk den onderdanen van den Vrijstaat verboden wordt, iemand als huisonderwijzer aan te nemen, die niet behoorlijke getuigschriften voor zijne bekwaamheid kan vertoonen.

Kerkeraad van Fauresmith.

12. De Synode neme ernstige stappen ter bevordering van de opvoeding der jeugd.

Predikant van Jacobsdal.

13. De Synode vrage verslag van de Commissie over het onderwijs Synodaal Besluit, 12 April, 1867.

Predikant van Edenburg.

HET VEROVERD GRONDGEBIED.

14. Van wege de Synode worde de regering dezes lands opmerkzaam gemaakt op de noodzakelijkheid om in het veroverd grondgebied te zorgen voor school en kerk.

Predikant van Winburg.

15. Herhaling—en waar noodig—herziening van het bepaalde bij Synodaal Besluit van 1867, betrekkelijk de herderlyke bezoeken aan de inwoners des veroverden gebieds.

Predikant van Bloemfontein.

16. De Synode besluite dat onmiddellijk *na* de zitting van de HEd. Volksraad, in Mei aanst., een aanvang zal worden gemaakt, zij het dan ook voorloopig bij wijze van *Zendings-reizen*, met het bezoeken van de inwoners van het 'veroverd grondgebied,' volgens Synodaal Besluit, 16 April, 1867.

Predikant van Edenburg.

ZUSTER KERKEN.

17. Daar Gods woord zegt: "Draagt elkanders lasten en vervult alzoo de wet van Christus," Gal. vi: 2—overwege de Synode in den geest van Christelijke liefde een deelneming, den toestand der Ned. Ger. Kerk in de Kaap-kolonie; opdat onze belangstelling in de broeders aldaar levendig blijve; en vruchtbaar zij in vuriger gebed—misschien in nuttigen raad, althans in bemoediging door de uitdrukking van sympathie.

Predikanten van Bloemfontein, Philippolis en Edenburg.

18. De Synode spreke hare betrekking uit tot de drie verschillende kerken, "Nederduitsch Hervormd," "Ned. Gereformeerd" en "Gereformeerd," in de Transvaalsche Republiek.

Predikant van Philippolis.

19. Welke is de betrekking of verhouding van de Ned. Ger. Kerk in den Oranje Vrijstaat tot de Ned. Hervormde Kerk in de Zuid-Afrikaansche Republiek?

20. De Synode zende afgevaardigden naar de eerstvolgende Synoden of Algemeene Vergaderigen van de Ned. Geref. Kerk in de Kaapkolonie, Natal en Zuid Afrikaansche Republiek.

Predikant van Heidelburg.

GEMEENTELIJKE GRENSSCHEIDINGEN.

21. De Synode vrage inzage van de Ringspapieren van den Ring van Fauresmith, voor zoover die betrekking hebben op de grensscheiding in der tijd voor de gemeente Edenburg vastgesteld.

Predikant van Edenburg.

22. De Synode bepale dat van stonde aan de grenslijnen der respectieve gemeenten stiptelijk zullen worden geobserveerd; wel te verstaan dat elk lidmaat der Ned. Geref Kerk, wonende of woning hebbende binnen de grenslijn van eenige gemeente, gehouden zal zijn zijne kerkelijke voorregten bij zoodanige gemeente te genieten; met dien verstande nogtans dat, waar er leden zijn, die om zekere redenen bij een andere gemeente hunne voorregten van lidmaatschap wenschen te genieten, dat lid of zoodanige leden zulks van de Synode zullen moeten verzoeken, met opgave van redenen voor zoodanig verzoek; dat voorts de Synode, wanneer zoodanige redenen gegrond, en deswege zoodanig verzoek billijk zal worden bevonden, aan ieder zoodanig lid of aan zoodanige leden—*wat zijn of hun persoon betreft*—speciaal verlof daartoe zal geven, bepalende altijd dat de plaatsen zelven zullen blijven aangemerkt worden, als behoorende tot de gemeente, binnen welker grenslijn zij liggen.

23. De Synode stelle vast dat alle landeigendommen of plaatsen beschouwd worden te vallen binnen de kerkelijke grenslijn eener gemeente, wanneer de opstal of de woning des eigenaars of der eigenaren binnen de grenslijn van zoodanige gemeente valt.

Kerkeraad van Edenburg.

24. "Dat deze Vergadering zich tot de Hoog-Eerw. Synode wende

met beleefd verzoek om de kerkelijke grensscheidingen der gemeenten te doen herzien en bepaald met het doel dat de gemeenten evenredig verdeeld worden."

Ring van Fauresmith.

25. Memorie van "Ledematen der Nederduitsch Gereformeerde Gemeente te Edenburg," verzoekende om de handbaving der vastgestelde grenslijnen voor de respectieve gemeenten onzer kerk.

FINANCIEEL.

26. De Synode verneme bij den Quæstor Synodi, en bij die der Ringen, of al de gemeenten—sedert de stichting der Synode—de bijdragen der Synodale kas verschuldigd, naauwkeurig hebben verantwoord en inbetaald.

Predikant van Bloemfontein.

27. De Synode vrage om inzage van de geldboeken der Quæstors der beide Ringen en van alle oorspronkelijke papieren, daarop betrekking hebbende.

28. De Synode bepale dat het *driemaandelijksch verslag* (Art. 43. §3. 10d) der respectieve gemeenten,

a. Schriftelijk geschiede;

b. Afschriften daarvan—door den Kerkeraad geauthentiseerd—aan de gewone Ringsvergaderingen per afgevaardigden worde opgezonden, om, ten fine van Rapport, aan de Rings-Rationarii te worden voorgelegd;

c. Door de Rings Quæstors aan den Quæstor Synodi, benevens de gewone Ringspapieren, worde opgezonden;

d. Door den Quæstor Synodi, bij de Synodale Archieven behoorlijk van jaar tot jaar worde ingebonden;

e. Bij elke Synodale Vergadering aan Rationarii ter inzage worde voorgelegd.

Predikant van Edenburg.

WETSVERKLARINGEN.

29. Is de Consulent eener vacante gemeente gehouden de officiëele stukken des Kerkeraads, e. g. Notulen, Beroepsbrieven, enz., als Voorzitter te teekenen?

Predikant van Bloemfontein.

30. De Synode geve eene duidelijke verklaring van Art. 37 (10).

31. De Synode verklare ten genoege van den Kerkeraad van Jacobsdal, in welk geval de Voorzitter, wanneer bij eene kiezing van Kerkeraadsleden de stemmen mogten staken in zijne qualiteit beslissen moet, en in welk geval het lot moet beslissen.

Predikant van Jacobsdal.

32. Welke zijn de verpligtingen en hoever gaat het wettig regt van een doopgetuige?

33. De Synode geve eene nadere omschrijving van Art. 48.

34. Wat beteekenen de woorden: "Om door gepaste middelen," voorkomende in Art. 60?

35. De Synode geve eene nadere verklaring van de woorden in Art. 67 (1,) "van buiten."

36. Hoe is Art. 67 (2) te rijmen met Art. 125?

37. Wat is het onderscheid tusschen "Katechiseermeester," verkomende bij Art, 75, en "Godsdienstonderwijzers," Artt. 55—57, vergeleken met Artt. 53 en 54?

38. De Synode verklare wat zij wil verstaan hebben met de woorden: "In gevallen waar er zwarigheden bestaan," voorkomende bij. Art. 66(b).

39. Welke is de strekking der woorden: "Leden der Synode, als zoodanig," in Art. 176?

40. De Synode geve te kennen op welke gronden de wet, in Art. 190, spreekt van een "jaar van gratie," ook in verband tot Art. 192.

41. Art. 231 worde ook met betrekking tot Synodale Vergaderingen in acht genomen.

Predikant van Edenburg.

42. De Synode verklare door wie de getuigen moeten worden opgeroepen, volgens het slot van Art. 132, in verband beschouwd tot Artt. 119 120 en 135.

43. In hoeverre heeft Art. 46 (a) betrekking op de ouders, bij den doop, en op den kandidaat tot het lidmaatschap, bij de aanneming? En—de Synode verklare of de ouder, by Art. 46(a) ondersteld, als lidmaat wel dan niet censurabel zij, wanneer hij *zonder* het daar voorschreven verlof, zijn kind bij eene andere gezindte dan die der Nederduitsch Gereformeerde Kerk ten doop brengt.

Kerkeraad van Edenburg.

44. De Synode verklare zich omtrent Art. 35, punt 1.

Ring van Fauresmith.

45. Memorie van den Broeder Ouderling J. P. Strauss, van Philippolis, over de beteekenis der woorden: "zoo veel mogelijk," in Art. 37 (11)

46. De Synode verklare Art. 48 van de Kerkewet, waar gezegd wordt, dat ouders van onechte kinderen, wanneer zij van censuur ontheven zijn, geen ander doopgetuige noodig hebben.

47. Art. 37 (11) Wie zijn "zwagers?"

48. Art. 122.—Wordt hier ook gezinspeeld op leden der gemeente, die in oneenigheid met elkander leven?

Kerkeraad van Heidelburg

WETSVERANDERINGEN.

49. Er worde aan het einde van Art. 199 onzer Kerkelijke Bepalingen toegevoegd: "In tegenwoordigheid van mij .... gecommitteerde van den Ring."

Predikant van Philippolis.

50. De Synode neme in overweging of het wel dan niet wenschelijk zij, eene verandering tot stand te brengen, ten aanzien der kiezing van nieuwe kerkeraadsleden, en besluite deswege.

51. De Synode doe de wetsveranderingen, enz., enz., in deze en de twee vorige Synodale vergaderingen gemaakt, afzonderlijk publiceren ten gerijfe van bezitters onzer kerkwetten. En worde één exemplaar aan iederen zoodanigen bezitter *gratis* verleend.

52. Bij Art. 12 (11), in stede van de woorden: "in die zitting," worde gelezen: "in zoodanige kerkeraadsvergadering." En in stede van de woorden: "gevraagd zijnde door," "met verlof van."

53. In Art. 13, en elders, waar de uitdrukking "Gereformeerde Kerk" voorkomt, in betrekking tot de "Nederduitsch Gereformeerde Kerk," worde zij in deze laatste veranderd, ten einde misverstand te voorkomen: e. g. Art. 67 (2) vergeleken met Art. 125.

54. Art. 14 worde gelezen, nà: "Predikanten," de woorden: "der Nederduitsch Gereformeerde Kerk."

55. In stede van de woorden: "dezer Gereformeerde Kerk," bij Art. 15, worde gelezen: "der Nederduitsch Gereformeerde Kerk in den Oranje Vrijstaat."

56. De Synode doe het woord "toespraak" (Art. 19 (e), veranderd worden in "aanspraak."

57. In Art. 23 (g), na de woorden: "De Quæstor," worde ingevoegd: "behoudens zijn wettig regt als afgevaardigde."

58. Bij Art. 25, voor "geregelde," stelle de Synode een ander woord, e. g., "betere."

59. Art. 30, voor de woorden: "De Quæstor is belast———," worde een "I," en voor "De Scriba———," een "II" gevoegd.

60. Art. 31. In stede van de woorden: "eenmaal 's jaars," worde gelezen: "om het ander jaar."

61. Aan Art. 31 (b) worde toegevoegd: "Hij roepe de gewone vergaderingen des Rings bijeen."

62. Aan het slot van Art. 35, na het woord "Ringsressort," worde ingevuld: "staande de vergadering."

63. Art. 43 § 3 (2) worde in overeenstemming met Art. 43 § 3, 10 (d) gewijzigd.

64. In Art. 43 § 3, 9, worde gelezen, na de woorden: "Hij houdt," "het dagboek;" en na het woord: "ook," "een journaal en."

65. Artt. 46 en 47 worden in deze volgorde ingedeeld, als 1, 4 en 2, 3. En worde aan Art. 47 toegevoegd: "De doopsbediening, het zij gewone of buitengewone, geschiede voor armen *gratis*."

66. Het woord "Gereformeerde" aan het slot van Art. 55, worde geroijeerd.

67. In Art. 67 (3) worde gelezen: "zoodanige gemeente," in plaats van "de gemeente."

68. Art. 66 tot en met Art. 78, worden gerangschikt onder het algemeen hoofd: "Kerkelijk toezigt," of iets dergelijks.

69. Bij Art. 68 worde toegevoegd: "Als mede aan het bepaalde bij Art. 38 (5)."

70. Aan Art. 105 worde bijgevoegd: "Alsmede op het gedrag en den wandel der leden."

71. Art. 66 (a), aan het slot, instede van de woorden: "tot de gemeenschap van het Heilige Avondmaal," worde gelezen: "tot het genot der Sacramenten." En worde voor: "kerkvergadering," gelezen: "kerkeraadsvergadering." En eindelijk: "uit naam en op last," enz.

72. Aan Art. 66 (b) worde toegevoegd: "Geen 'certificaat' van lidmaatschap zal ontvangen worden, *tenzij* door den kerkeraad ter vergadering, en wel ten minste *twee-derde* der leden tegenwoordig zijnde, cf. Art. 115.

73. Art. 140, na de woorden: "veertien dagen," worde ingevuld: "na de uitspraak des kerkeraads. (Art. 134.)"

74. In Art. 143, na "Voorzitter," worde gelezen: "van den Ring," en na "Scriba," de woorden: "des Rings."

75. Art. 144 worde aldus gelezen: "Het——Voorzitter des Rings, in deszelfs eerstvolgende vergadering worden voorgelegd, terwijl in de bijeenroeping van zoodanige vergadering door den Scriba, melding van de zaak zal worden gemaakt."

76. Art. 145, aan 't slot worde nà "ook," gelezen: "één of."

77. Art. 147 leze men: "zal de Voorzitter die stellen," in plaats van: "zal hij die stellen."

78. Na "Vergadering," aan het slot van Art. 148, worde gelezen: "des Rings."

79. Art. 189. Na de woorden: "Pastor Loci," worde ingevuld; "behoudens het bepaalde bij Art. 12 (11)"

80. In Art. 215, na "Ring," worde ingevoegd: "of Synode."

81. In het "AANHANGSEL," No 11, aan het slot, worde gelezen, nà "Weduwenfonds," "der Nederd. Geref. Kerk."

Predikant van Edenburg.

82. Het woord "Zendeling," in Art. 59, *a*, *b*, *c*, voorkomende, worde in dat van "Oefeninghouder" veranderd, en mitsdien alles, verkomende onder Art. 58, strijdig met het bepaalde in Art. 59, *a. b. c.* bij deze geroijeerd. En de Zendeling, volgens Art 59, *d*, verkrijge regt van toegang tot, en adviserende stem, zijn departement rakende, in de synodale vergaderingen der kerk; wordende bij deze, krachtens het onmiddelijk voorafgaande, Art. 14 desoveereenkomstig gewijzigd.

Kerkeraad van Edenburg.

83. Overeenkomstig de onmiddelijk voorafgaande voorgestelde verandering, worden Artt. 125, 147 en 158 gewijzigd.

Predikant van Edenburg.

84. Bij Art 43 (b) worde gevoegd: "zij zijn gehouden bij de katechisatien, huisbezoekingen, en in hunne leerredenen hunne gemeenten ernstig opmerkzaam te maken op de dwalingen des hedendaagschen ongeloofs, om aldus door het verspreiden van de waarheid tegen verkeerde invloeden te waarschuwen."

Predikant van Heidelberg.

WETSONTWERPEN.

85. Onder Art 35 worde opgenomen de vraag: "Wordt het tijdelijk contract tusschen Leeraar en Gemeente getrouw nagekomen?"

Predikant van Bloemfontein.

86 De Synode besluite dat, in Art. 35, bij het kerkelijk onderzoek de volgende vraag gevoegd worde: "Zijn er onderwijzers in uwe gemeente, en zijn die vooraf door den Pastor Loci onderzocht en aanbevolen?"

87. Mag men eene getrouwde vrouw als lid der kerk aannemen, hoewel zij nog niet den vereischten ouderdom van 16 jaren—voor jonge dochters bepaald—bereikt heeft?

88 De Synode bepale dat, tenzij in zeer dringende gevallen, als bij overleden zijn van ouders, of bij het afstaan van een kind aan peet-ouders, geene andere, dan de eigene ouders zelven, de plegtige doopsbeloften mogen afleggen.

89 De Synode besluite, dat de door de onderscheidene kerkeraden afgevaardigden naar de Synode, ook als wettige leden des Rings mogen beschouwd worden; opdat, indien er dringende Rings-werkzaamheden zijn, deze staande de Synode kunnen worden verrigt.

Predikant van Philippolis.

90. Onder Art 35 worde opgenomen de vraag: Worden in uwe Gemeente Zondagscholen gehouden? Hoevele? Hoe groot is de gemiddelde opkomst van iedere school?

91. Na Art. 101, volge een ander *e.g.*: "De betrekkingen van Koster en Voorlezer kunnen—de Kerkeraad eener Gemeente zulks noodig oordeelende—in één persoon vereenigd worden"

Predikant van Edenburg.

92 De Synode bepale: "The Shorter Catechism" van de Schotsche Kerk als fundamenteel handboek bij de aanneming tot het lidmaatschap in de Engelsche taal te gebruiken.

Predikant van Heidelberg.

ALGEMEEN.

93. De Synode bespreke de huwelijks-regulatien van den Oranje Vrijstaat.

94. Is het wenscheiijk en noodzakelijk dat er eene kerkelijke commissie van toezigt worde aangesteld, of dat de pligten van zoodanige commissie volgens wet worden opgedragen aan de Ringscommissie?

Predikant van Winburg.

95. De Hoog-Eerwaarde Synode geve volmagt aan de Ringen om in gevallen, waar eene gedurige ontevredenheid tusschen Leeraar en Gemeente bestaat, naauwkeurig onderzoek te doen, op welke zyde de schuld ligt, en, naar bevind van zaken, ernstige pogingen te doen, aan zulke ontevredenheid voor altoos een einde te maken.

Kerkeraad van Fauresmith.

96. De Synode rigte een schrijven aan de wetgevende magt des lands *tegen* het intrekken van staatstoelagen aan de Nederd. Geref. Kerk, waartoe herhaaldelijk pogingen zyn aangewend.

97. Het ontwerp van een " Begrafenis Formulier "—*cf.* Synodaal Besluit, 12 April, 1867—worde gelezen en behandeld.

98. De Synode hoore en overwege het rapport der commissie voor het " Pensioen Fonds "—*cf.* Synodaal Besluit, 10 April, 1867.

99. De Synode onderzoeke de handelingen van de Winburgsche Ringscommissie, in zake het verzoek der inwoners van Bethlehem en omstreken, om als afzonderlijke gemeente te bestaan—*cf.* Synodaal Besluit, 15 April, 1867.

100. De Synode benoeme curatoren voor de Bloemfonteinsche kweekschool.

Predikant van Bloemfontein.

101. De Synode rigte een herdelijk schrijven tot elke gemeente.

Predikant van Jacobsdal.

102. De Synode vergadere in vervolg van tijd te Bloemfontein, en op geen ander dorp.

Kerkeraad van Philippolis.

103. De Synode bepale dat naam en toenaam en datum des overlijdens van afgestorvenen, tot de Nederd. Geref. Kerk behoorende, door de nabestaanden aan de kerkeraden der respectieve gemeenten, waartoe zij behoorden, zoodra mogelijk na het overlijden, zullen worden bekend gesteld.

104. De Synode wende pogingen aan om van de besturen van andere Protestantsche gezindten, hier te lande, de toezegging van medewerking te bekomen, overeenkomstig het bepaalde bij Art. 46 (a); ten einde in de gemeenten onzer kerk te handhaving van orde en tucht te bevorderen.

105. De Hoog-Eerw. Moderator, als Gedeputeerde naar de Synode der Nederd. Geref. Kerk in de Kaapkolonie, geve verslag zijner zending —Synodaal Besluit, 13 April, 1867

106. De Synode beraadslage of het wenschelyk zij dan niet om bedacht te zijn op de oprigting van een Predikanten-Fonds.

107. De commissie tot het vervaardigen van een *eigen* Kerkelijken Almanak—Synodaal Besluit, 11 Mei, 1865—deele hare bevinding aan de Synode mede.

108. Tijdens de zitting der Synode worde eene conferentie met gemeente-leden gehouden, waartoe, bij den aanvang der zitting, een dag worde bepaald.

109. De Synode doe onderzoek naar de wijze, waarop de Leeraar van Winburg in zijne tegenwoordige standplaats is bevestigd geworden, en spreke haar oordeel daarover uit.

Predikant van Edenburg.

110. Wat staat een leeraar te doen wanneer een lidmaat van een ander kerkgenootschap naar de Nederd. Geref. Kerk wenscht over te komen, en zoodanig kerkgenootschap weigert hem zijn attest van lidmaatschap af te geven?

Predikant van Heidelberg.

111. De Synode keure *goed* of *af* de wettigheid der Ringsvergadering van den Ring van Fauresmith, gehouden te Fauresmith op 10 Junij, 1868.

Ring van Fauresmith.

ALBs. P. MEIRING, *Scriba Synodi.*

Edenburg, 11 Maart, 1869.

INDEX.

Pag.

AANHANGSEL ... ... *(42)
Aanneming van Ledematen, (16, 22, 41), 74
Artikels, (40 p. 9; 31 a, 30 d, p. 26; 59 d, p. 38; 125 p. 44; 30 d, p. 41; 35 p. 44); 43 § 3 10 d, p. 68; 37 (10), 37 (9) slot, 48 p. 69; 60, 67(1), 67(2), 125, 66 b, p. 71; 176 p. 71—72; 190, 192; 132, 46 (a), 35(1), 37 (11); 122 p. 72; 199, 12(11) etc., p. 73; 63 p. 74; 29 p. 75; 18 p. 77; 181 & 182, p. 80; 147 p. 80.
Afgescheidene Kerk (16, 17, 22)
Zie "Kerk," Gereformeerde.
Afgevaardigen naar de Synode (6)
Adviserende stem in Synode (4, 24 25) 55—56
Afgevaardigden, afwezige, naar de Synode, (2, 4, 11, 21, 22, 24, 25, 29), 53
Almanak, Kerkelijk ... (13), 77
Ambtsgewaad van Predikanten, &c. (42)
Appendix ... ... (47), 87
Archieven Synodale ... (22, 25, 42)
Attestaten van Lidmaatschap (6, 8, 16, 22, 34, 35, 41, 43) 78

BEGRAFENIS formulier (32, 33,) 76
Beroepen van Predikanten... ... (35)
Beschrijvingspunten voor de Synode (6) 86
——— op de Tweede Vergadering behandeld—zie Index aldaar op p. 51

Pag.

Beschrijvingspunten op de Derde Vergadering behandeld:—† Punten 1, 2, 5 op pp. 57, 58; 3, 4, 8b op p. 58; 8 op p. 59; 6 op p. 59; 7 op p. 59—60; 8a, 9—13 op p. 60; 13 op p. 60; 14 op p. 60—61; 15, 16 op p. 61; 17 op p. 62; 18 op p. 62—63; 19 op p. 63; 20 op p. 64—65; 21 op. p. 65; 22 op p. 66; 23 en 24 op p. 66—67; 25 op p. 66; 26, 26b, 27, 28 op p. 68; 29 op p. 68—69, 72; 30, 31, 32, 33 op p. 69; 34, 35, 36 op p. 71; 37 pp. 71, 74; 37, 38, 39 op p. 71; 40, 41, 42 op p. 72; 43 op pp. 72, 77; 44, 45 op p. 72; 46 op p. 69; 47, 48, 49 op p. 72; 50, 51, 52 tot en met 86; 90 tot en met 92 op p. 73; 87, 88, 89, 93 op p. 74; 94, 95, 96 op p. 75; 97 op p. 76; 98 op p. 76—77; 99 op p. 75—76; 100 op p. 76; 101, 102, 103, 104, op p. 77; 105 op p. 62; 106, 107 op p. 77; 108, 109, 110, 111 op p. 78. Punten (1) en (7) op p. 79—80.
Bethlehem ... ... (12, 39) 75—76
Biddag ... ... (17)
Blad, Kerkelyk-, Week- of Maand- 81
Bondzegels, Toediening van... (7)
Brandfort, Memorie van eene Kerkplaats aldaar ... 80

* De paginas tusschen haakjes verwijzen naar de Notulen van de EERSTE en TWEEDE Synodale Vergaderingen.

† Zie APPENDIX aan de Notulen dezer Vergadering toegevoegd.

Pag.
Bijlagen, (19, 22, 24, 25, 29, 30, 34, 36, 39, 45) 53, 54, 66, 67, 68, 79, 82, 83, 84.

CACHET, Ds. F. DE L. ... (11)
Census der Gemeenten, (32, 36) 60, 75, 82.
Collegie te Bloemfontein (15, 43, 44, 45, 46) 76, 83.
Collecten, Jaarlijksche,.. (14) 59—60
Commissie van Kerkelijk Toezigt 75
Conferentie tijdens de Zitting der Synode, ... 78
Consulent, ... 68—69, 79—80
Cronstadt,... ... ... (4, 10)

DAG DES HEEREN, viering van.. (13)
Deputatie naar Synode, Ned. Ger. Kerk, Kaapkolonie, (15, 34) 64—65.
——— naar Synode, Ned. Ger. Kerk, Natal, ... 65
——— naar Algemeene Kerkverg. Ned. Ger. Kerk, Transv. Repub. 64
Doop ... ... (35)
Doopgetuige 69, 74

EDENBURG 65, 68, 85

FONDS, Predikanten weduwen (25, 45)
——— Pensioen ... (13, 22) 76—77
——— Zending, heffing van (14, 28, 29, 36) 58—59, 85.
——— Predikanten 77
Formulier (Begrafenis)... (32, 33) 76
——— De Onderteekenings — van de Predikanten der Ned. Ger. Kerk in den Oranjevrijstaat, te vinden in het Notulen Boek der Synode, op pag. 521.

GRATIE, Jaar van 72
Grenslijn der Gemeente Philippolis, 67
——— der Gemeente Edenburg, 66, 67.
Grenslijnen der respectieve Gemeenten 66, 67

HEFFING, voor het Zendingfonds, (14, 28, 29, 36) 58—59, 85.
Huisbezoeking... ... ... (41)
Huishoudelijke Reglementen... (35)

Pag.
Huwelijks Inzegening ... 74
Huwelijks Regulatien... ... 74

JOOSTE, Ds. 55, 63, 64

KASSIER Diaken ... .. (31, 32)
Kerk, Ned Geref. Kaapkolonie, (5, 7, 8, 9, 12, 15, 17, 34, 44, 45) 64—65, 73, 85.
——— Ned. Geref., Zuid-Afr. Republiek, (31) 55, 62—63, 64
——— Ned. Geref., Natal ... (31) 65
——— Gereformeerde, Zuid-Afr. Republiek ... 63—64
——— Hervormde, Z.A. Republk. 63—64
Kerkeraad, kiezing van Kassier Diaken,... ... (31, 32)
——— Financiëel Verslag deszelven ... ... (32) 68
——— Verslag aan den Ring en de Synode ... (44)
——— Kiezing van nieuwe Leden 73
Klederdragt, No. 9, "Aanhangsel" (42)

LEDEMATEN Registers ... (42)
——— Reizenden en trekkenden (7)
——— "van buiten" aankomende 71
Lidmaatschap, Bewijzen van (6, 8, 35, 41, 42, 43.)
Louw, Ds. A. A. 55
Luckhoff, Ds. A. D. ... ... (24, 25)

MEMORIES (4, 10, 11, 39, 40) 66, 67, 76, 79, 80.

ONDERTEEKENINGS Formulier, zie Notulen Boek op pag. 521
Onderwijs ... (15, 33, 46) 60, 83, 84
Ouderlingen... ... ... (41)
Oud-Kerkraadsleden ... ... (44)

PREDIKANTEN, Het beroepen van (35)
——— Pligten van (41, 42) 58—59
——— Vergadering te Bloemfontein (28, 29, 30) 58, 59

QUORUM van Synode en Ring (43)

RADLOFF, Ds., ... 55, 61
Rationarii (verg. 1867), (12, 25, 36)
——— (verg. 1869) 56, 58, 82, 84, 85.

Pag.

Reformatie, Gedachtenis-viering van, (14)
Regering, de hooge des Lands, (5, 7, 9, 10, 13, 15, 17, 22, 30, 34, 35, 36, 41, 44) 61, 75, 79, 82, 84.
Reglement van Orde,... ... ... (6)
——— voor Zendingcommissie (27, 40)
Regtscommissies, Synodale, (4, 5, 10, 21, 34, 36.) 56, 79.
Rietfontein, Gem. Kroonstad (4, 10)
Ringen, Buitengewone Vergadering van, ... (16, 45) 74, 78—79
Ringsbesluit van den Transgariepschen Ring, betreffende de gemeente Edenburg, dd 16 September, 1863, p. 67, 70 etc.
Ringscommssie (Art. 29), ... 75.
Ringsvergadering, bijëenroeping van 79—80.
Ruytenbeek, Eerw., Wynberg, ... 79

STAATSTOELAGEN aan de N. Ger. Kerk, ... 75, 78.
Synode, zamenstelling van, ... (6)
——— Opening van, ... (1, 19) 54.
——— Sluiting van, ... (18, 46) 86.
——— Waar en wanneer te vergaderen, ... (16, 26, 28) 77.
——— Uren van zitting der, (4, 21, 40) 54

Pag.

Synodale Leerrede, ... (3, 20, 21) 54.
Synodi, Scriba en Quæstor, (23, 25)
——— „ Rapport van, 56, 84

TARIEF, Kerkelijk, ... (9)
Toelagen des Staats aan de N. G. Kerk. 75, 79
Toezigt, kerkelijke commissie van, 75
Tucht, ... (9)
Tytel der Kerk, (15, 34, 36, 41, 44)

VEROVERD Grondgebied, ... (42) 61

WEDUWEN Fonds, Predikanten, (25, 45)
Wetten der Kerk, ... (voorwoord), 73
Wetboek, Commissie voor Nieuwe Uitgave ... ... 73.

ZENDELINGS-EXAMEN, (12, 36—38, 40) 59.
Zending, de Fransche, ... (30) 58
Zending-Collecten, (14, 28) 59—60, 85
Zending-Commissie, (27, 30, 40) 57, 58, 79, 85.
——— Reglement voor de, (27, 40)
Zending-Inspector, de WelEerw, (4, 10, 14, 15.)
Zending-Veld, buitenland, ... (30)
——— Buiten of Binnen-Land, 58.